

PISA 2000

NALOGE IZ BRALNE PISMENOSTI

Original je v angleščini objavil OECD pod naslovom:
PISA, Sample Tasks from the PISA 2000 assessment of reading, mathematical and scientific literacy

© OECD 2000 Vse pravice pridržane. PISA™, OECD/PISA™ in PISA logo so zaščitni znaki Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD). Uporaba zaščitnih znakov OECD je brez pisanega dovoljenja s strani OECD prepovedana.

Za kakovost in usklajenost slovenskega prevoda z originalom odgovarja Pedagoški inštitut.

PISA 2000 – Program mednarodne primerjave dosežkov učencev:
Bralna pismenost PISA 2000

Uredili: mag. Maša Repež in dr. Mojca Štraus
Izdal: Nacionalni center PISA, Pedagoški inštitut, Ljubljana
Ljubljana, September 2005
Prevod: Karmen Dobrila, Lorena Dobrila, Barbara Müller
Oblikovanje naslovnice: Urša Dolenc

Predgovor

Program mednarodne primerjave dosežkov učencev PISA (Programme for International Student Assessment) je mednarodna raziskava, ki poteka pod okriljem Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) in meri znanja (kompetence) na področju bralne, matematične in naravoslovne pismenosti 15-letnih učenk, učencev, dijakinj in dijakov. Zajem podatkov v raziskavi PISA poteka ciklično vsake tri leta, kar omogoča učinkovito raziskovanje trendov v dosežkih in v razvoju izobraževalnih sistemov. Prvič je bil zajem podatkov izveden v letu 2000 s poudarkom na bralni pismenosti in za tem v letu 2003 s poudarkom na matematični pismenosti. Slovenija v prvih dveh ciklih zajema podatkov ni sodelovala. 57-im sodelujočim državam se je pridružila v predraziskavi PISA 2006, v kateri je spomladi 2005 sodelovalo približno 1600 dijakov in dijakinj 78-ih slovenskih srednjih in 4-ih osnovnih šol. V glavnem zajemu podatkov spomladi 2006 pa bo sodelovalo približno 8000 slovenskih dijakinj in dijakov iz vseh slovenskih srednjih šol in nekaj deset učenk in učencev nekaterih osnovnih šol.

V tej knjižici so zbrane naloge s področja bralne pismenosti, ki jih je leta 2000 reševalo nekaj več kot 250 tisoč 15-letnih učenk in učencev iz 32 sodelujočih držav. To so tiste naloge, ki jih PISA v naslednjih zajemih podatkov ne namerava uporabiti več, nadomestila pa jih bo z novimi nalogami s področja bralne pismenosti. Naloge so sestavljene iz uvodnega besedila, ki mu sledi več vprašanj. Nekatera vprašanja so zastavljena tako, da učenec izbere pravilni odgovor, pri nekaterih pa ga napiše. Pravilni odgovori na vprašanja so navedeni v kodirnih shemah za naloge, ki so dodane v drugem delu knjižice. Pri vprašanjih odprtega tipa so kodirne sheme uporabljali sodelavci raziskave v vseh državah, da so zagotovili primerljivost ocenjevanja odgovorov.

Namen knjižice je seznaniti slovenske učitelje in druge strokovnjake s področja izobraževanja z drugačnim tipom nalog, ki ne merijo izključno šolskega znanja ampak poskušajo zajeti znanja, ki so v mednarodnem prostoru po izsledkih projekta DeSeCo (The Definition and Selection of Key Competencies) potrebna za učinkovito vključevanje 15-letnikov v družbo in delovanje v njihovem nadaljnjem življenju.

Naloge smo prevedeli z željo, da bi jih lahko tudi v Sloveniji koristno uporabili v procesu učenja in poučevanja, morda kot dodatni vir vaj pri učenju.

KAZALO

PISA 2000: BRALNA PISMENOST	7
NAVODILA ZA REŠEVANJE	9
AMANDA IN VOJVODINJA.....	13
ČADSKO JEZERO	18
DAR.....	20
DELO	25
GRAFITI	29
GRIPA.....	31
NOVI ZAKONI	35
OSEBJE	37
PLAN INTERNATIONAL	39
POLICIJA	41
ŠPORTNI COPATI.....	43
KODIRNA SHEMA ZA NALOGE	45
KODIRNA SHEMA: AMANDA IN VOJVODINJA	48
KODIRNA SHEMA: ČADSKO JEZERO.....	52
KODIRNA SHEMA: DAR	54
KODIRNA SHEMA: DELO	60
KODIRNA SHEMA: GRAFITI.....	63
KODIRNA SHEMA: GRIPA.....	66
KODIRNA SHEMA: NOVI ZAKONI.....	70
KODIRNA SHEMA: OSEBJE.....	72
KODIRNA SHEMA: PLAN INTERNATIONAL.....	73

KODIRNA SHEMA: POLICIJA.....	75
KODIRNA SHEMA: ŠPORTNI COPATI.....	76

PISA 2000: BRALNA PISMENOST

Bralna pismenost ni samo sposobnost branja, ki jo pridobimo v otroštvu, temveč se smatra za nenehno rastoč repertoar znanj, sposobnosti in strategij, ki jih pridobivamo celo življenje v različnih življenjskih situacijah in v interakciji z drugimi. Naloge s področja bralne pismenosti ne merijo tega ali so 15-letni učenci "tehnično" sposobni nekaj prebrati. Pojem bralna pismenost se navezuje na sposobnost uporabe prebranega besedila v kontekstu različnih situacij, s katerimi se srečujejo 15-letniki, tako znotraj kot izven šole, ter na njihovo razumevanje in razmišljanje o prebranem.

Zvrsti besedila

Ljudje se v življenju srečujemo z zelo raznolikimi besedili, za razumevanje katerih ne zadostuje poznavanje in sposobnost branja omejenega števila besedil oz. literarnih zvrsti, s katerimi se seznamimo v šoli. Zato PISA vsebuje naloge v katerih morajo učenci analizirati tako daljša kontinuirana besedila, kot so opisi, argumentacije, poročila, kot tudi nekontinuirana besedila, kot so sezname, tabele, grafi ni diagrami.

Proces branja

Naloge s področja bralne pismenosti obsegajo naslednjih pet bralnih procesov:

- *Iskanje informacije:* da bi bralec v besedilu našel določeno informacijo, mora besedilo pregledati, relevantno informacijo poiskati in selekcionirati.
- *Oblikovanje širšega in splošnega razumevanja* o tem, kar je posameznik prebral. Pri tem mora bralec o besedilu razmišljati kot o zaključeni celoti ali pa v širšem kontekstu.
- *Razvijanje interpretacije:* ta proces od bralca zahteva, da iz vtisa, ki si ga je ustvaril med branjem besedila, razvije specifično ali celovito razumevanje prebranega.
- *Razmišljanje o vsebini besedila:* ta proces od bralca zahteva, da informacije iz prebranega besedila poveže z znanjem pridobljenim iz drugih virov.
- *Razmišljanje o obliki besedila:* bralec mora objektivno razmisliti o besedilu in

oceniti njegovo kakovost in ustreznost.

Situacije

V nalogah bralne pismenosti se uporabljajo besedila iz različnih življenjskih področij: besedila za privatno uporabo (romani, biografije, pisma), besedila za javno uporabo (uradni dokumenti, reklame), kot tudi besedila za poklicne in izobraževalne namene (priročniki, poročila, delovni listi).

“Bralna pismenost pomeni razumevanje napisanih besedil, njihova uporaba in razmišljanje o njih, z namenom doseganja lastnih ciljev, nadaljnjega razvijanja lastnega znanja in potencialov, ter sodelovanja v družbi.”

OECD. (1999). Measuring Student Knowledge and Skills. A New Framework for Assessment. Paris: OECD.

NAVODILA ZA REŠEVANJE

Pozorno preberi vsako vprašanje in odgovori nanj po svojih močeh.

Najprej boš naredil/-a poskusno nalogo, da boš vedel/-a, kakšne vrste vprašanj so lahko v preizkusu znanja. Vprašanja v poskusni nalogi se nanašajo na spodnjo tabelo z naslovom "Najhitrejši tekači".

V spodnji tabeli so časi dobitnikov zlate medalje na olimpijskih igrah 2000 pri disciplinah: tek na 100 m, 200 m, 400 m in 800 m.

disciplina	moški	ženske
100 m	9,87	10,75
200 m	20,09	21,84
400 m	43,84	49,11
800 m	1:45,08	?

Nekaterim vprašanjem sledijo štirje ali več možnih odgovorov, vsak od njih pa je označen s črko. Pri teh vprašanjih obkroži črko pred odgovorom, za katerega meniš, da je pravilen. To je prikazano v 1. primeru.

1. PRIMER

Kateri od spodnjih časov je najverjetneje čas dobitnice zlate medalje za tek žensk na 800 m?

A 1:00,18

B 1:20,43

C 1:48,02

☒ D 1:56,15

Obkrožena je črka D, saj je verjetno, da je čas ženskega teka na 800 m daljši od časa moškega teka na 800 m, in razlika je verjetno večja kot 6 sekund, ker je približno tolikšna razlika med časoma pri teku na 400.

Če se odločiš, da boš spremenil/-a odgovor na vprašanje, ga dobro zbriši ALI prečrtaj svojo prvo izbiro z "X" in potem obkroži pravilen odgovor, kot je prikazano v 2. primeru.

2. PRIMER

Kateri od spodnjih časov je najverjetneje čas dobitnice zlate medalje za tek žensk na 800 m?

- A 1:00,18
- ☒ B 1:20,43
- C 1:48,02
- ☐ D 1:56,15

Kot vidiš, je učenec najprej izbral odgovor B, potem pa si je premislil in označil odgovor D.

Pri nekaterih vprašanjih moraš dati več odgovorov, tako da obkrožiš en odgovor v vsaki vrstici tabele, kot kaže 3. primer.

3. PRIMER

V spodnji tabeli za vsako trditev obkroži "drži" ali "ne drži".

Trditev	obkroži "drži" ali "ne drži"
Na olimpijskih tekmovanjih v teku na enake razdalje tečejo moški na splošno hitreje kot ženske.	drži / ne drži
Razlika med časi moških in ženskih tekov je približno enaka ne glede na disciplino.	drži / ne drži

Odgovor naj bi bil videti takole. Ne pozabi, da moraš v VSAKI vrstici obkrožiti en odgovor.

trditev	obkroži "drži" ali "ne drži"
Na olimpijskih tekmovanjih v teku na enake razdalje tečejo moški na splošno hitreje kot ženske.	☒ drži / ne drži
Razlika med časi moških in ženskih tekov je približno enaka ne glede na disciplino.	drži / ☒ ne drži

Pri drugih vprašanjih boš moral/-a vpisati kratke odgovore v za to namenjen prostor v tvojem delovnem zvezku. Pri teh vprašanjih boš morda moral/-a v odgovoru prikazati postopek računanja, vpisati besede ali narisati skico. 4. primer kaže vprašanje, ki zahteva tako vrsto kratkega odgovora.

4. PRIMER

Izrazi v **sekundah** čas dobitnika zlate medalje v moškem teku na 800 m. Prikaži svoj postopek reševanja.

.....

Za pravilen odgovor na to vprašanje bi moral/-a napisati nekaj podobnega, kot je spodaj:

$$1:45,08 = 60 \text{ sekund} + 45,08 \text{ sekund} = 105,08 \text{ sekund}$$

Pri drugi vrsti vprašanj boš moral/-a napisati razloge ali pojasnilo odgovora glede na vsebino naloge. Na ta vprašanja je mogoče odgovoriti pravilno na več načinov. Tvoj odgovor bomo ocenjevali glede na to, kako boš pokazal/-a svoje razumevanje snovi in glede na tvoj način razmišljanja. 5. primer kaže vprašanje, ki zahteva tako vrsto odgovora.

5. PRIMER

V tabeli so časi dobitnikov zlate medalje v letih 1896, 1956 in 2000 za moški tek na 100 m.

leto	čas v sekundah
1896	12,0
1956	10,5
2000	9,87

Navedi dva razloga, zakaj misliš, da so časi iz leta v leto krajši.

.....

.....

Odgovor na to vprašanje napišeš na črte, ki so temu namenjene. Število črt kaže na pričakovano dolžino tvojega odgovora.

Včasih je namesto črt na voljo prostor. Prosimo, uporabi ta prostor, da bi podrobno pojasnil/-a svoj odgovor.

VSI spodnji primeri odgovorov bi veljali za pravilne odgovore v 5. primeru:

Ljudje so bolj zdravi kot nekoč in načini treniranja bolj temeljijo na znanosti.
Časi so boljši zaradi posebno izdelanih čevljev in obleke. Ljudje so dandanes povprečno višji kot pred sto leti.
Tekaske steze so z leti izboljšali. Obstajajo posebne ustanove za treniranje, kjer urijo športnike.

Čeprav so ti odgovori različni, vsebujejo pojasnilo, ki kaže razumevanje vprašanja IN navajajo dva razloga.

Pri nekaterih vprašanjih smo uporabili izmišljeno državo "Zedland" in izmišljeno denarno enoto "zed".

AMANDA IN VOJVODINJA

1. BESEDILO AMANDA IN VOJVODINJA

Povzetek: Princ je neutolažljiv, odkar mu je umrla ljubljena Léocadia. Vojvodinja, prinčeva teta, je v trgovini *Réséda Soeurs* spoznala mlado prodajalko Amando, ki je osupljivo podobna Léocadii. Vojvodinja želi, da bi ji Amanda pomagala iztrgati princa iz žalostnih spominov.

*Razpotje v grajskem parku, okrogla klop
okoli majhnega obeliska. Mrači se.*

AMANDA

Še vedno ne razumem. Kaj lahko storim zanj, gospa? Ne morem verjeti, da ste sploh pomislili na kaj takega. In zakaj jaz? Niti posebno lepa nisem. In tudi če bi bila, le kdo se ima pravico takole vriniti med njega in njegove spomine?

VOJVODINJA

Nihče razen vas.

AMANDA, *iskreno presenečena*
Mene?

VOJVODINJA

Ljudje so tako neumni, otrok moj. Vidijo le parade, junaštva, odlikovanja ... tako zelo, da vam tega sploh ne bi bilo treba praviti. Toda srce me še ni prevaralo. Ko sem vas prvič videla v trgovini *Réséda Soeurs*, sem skoraj kriknila. Za nekoga, ki ve več o njej kot navadni ljudje, ste izrezana Léocadia. *Tišina. Večerne ptice so zamenjale popoldanske. Park je poln senc in ščebetanja.*

AMANDA, *zelo nežno*

Ne morem, gospa, res ne. Ničesar nimam, nihče sem. In tista zaljubljenca ... to je bila **moja** zagledanost, res ne vidite tega? *Vstane. Dvigne svoj mali kovček, kot bi hotela oditi.*

VOJVODINJA, *tudi nežno in zelo utrujeno*
Seveda, dragica. Opravičujem se. *Tudi ona vstane, s težavo, kot starka. V večerni zrak se zareže zvonjenje kolesnega zvonca. Zdrzne se.*

Poslušajte. On je! Pokažite se mu, naslonite se na obelisk, kjer jo je prvič videl. Naj vas vidi, pa čeprav samo tokrat,

naj vas pokliče, naj ga prevzame ta podobnost -- ta zvijača, ki mu jo bom jutri priznala in zaradi katere me bo sovražil --, da bo pozabil na to mrtvo dekle, ki mi ga bo enega teh dni vzela, vem. *(Prime jo pod roko.)* Saj boste naredili to, kajne? Zelo ponižno vas prosim, mladenka. *(Proseče jo pogleda in hitro doda:)* Tako ga boste tudi vi videli. In ... Čutim, da sem spet zardela, ko vam to pravim ... Življenje je noro! Že tretjič v 60 letih sem zardela in drugič v desetih minutah -- videli ga boste; in če bo morda (in zakaj ne on? Čeden je in očarljiv, pa tudi prvi ne bi bil ...) ... in če bo morda imel srečo, sebi in meni v veselje, da se bo za hip zagledal v vas ... *Znova se zasliši zvonec iz sence, toda tokrat je zelo blizu.*

AMANDA, *zašepeta*

Kaj naj mu rečem?

VOJVODINJA, *jo zgrabi za roko*

Recite preprosto: "Oprostite, gospod, katera pot pelje do morja?"

Skrije se globlje v senco dreves. Ravno pravi čas. Pokaže se blede postava: princ na kolesu, in se zapelje mimo druge blede postave -- Amande ob obelisku. Amanda zamrmra.

AMANDA

Oprostite, gospod...

Princ se ustavi, sestopi s kolesa, si sname klobuk in jo pogleda.

PRINC

Da?

AMANDA

Katera pot pelje do morja?

PRINC

Druga levo, gospodična.

Princ se žalostno in vljudno prikloni, sede nazaj na kolo in se odpelje. V

*daljavi se znova zasliši zvonec.
Vojvodinja stopi iz sence, videti je
utrujena in stara.*

AMANDA, *nežno, čez nekaj časa*
Ni me prepoznal ...

VOJVODINJA

Tema je bila. Poleg tega, kdove kakšen
obraz ima zdaj v njegovih sanjah. (*Boječe
vpraša:*) Zadnji vlak je odpeljal, mlada

dama. Kakorkoli že, bi ostali nocoj v
gradu?

AMANDA, *s čudnim glasom*

Da, gospa.

*Čista tema je. Ženski in sence so
postale eno; slišati je le še veter, ki
šepeta visoko v krošnjah dreves v
parku.*

ZAVESA

Vir: Jean ANOUILH, *Léocadia* (end of Scene II). Published by LA TABLE RONDE, 1984.

2. BESEDILO

DEFINICIJA NEKATERIH POKLICEV V GLEDALIŠČU

Igralec: igra dramski lik na odru.

Režiser: vodi in nadzira vse vidike igre. Postavlja igralce, določa njihov prihod na oder in odhod z njega, igralcem daje napotke pri igri in predlaga interpretacijo besedila.

Krojači in šivilje: na podlagi modela naredijo kostume.

Scenograf: oblikuje kulise. Modele kulis nato v delavnicah izdelajo v naravni velikosti.

Rekviziter: njegova naloga je poiskati potrebne rekvizite. Med rekvizite sodi vse, kar se da premakniti: naslanjači, pisma, svetila, šopki cvetja itd. Kulise in kostumi niso rekviziti.

Zvokovni mojster: skrbi za vse zvočne efekte, potrebne pri predstavi. Med predstavo upravlja zvok za mešalno mizo.

Lučni mojster: skrbi za osvetlitev. Tudi lučni mojster je med predstavo za mešalno mizo. Osvetlitev je tako zahtevna in raznolika, da imajo dobro opremljena gledališča tudi do deset zaposlenih lučnih mojstrov.

Na tej in prejšnjih dveh straneh sta dve besedili. Prvo besedilo je odlomek iz igre Léocadia avtorja Jeana Anouilha, drugo besedilo pa je seznam nekaterih gledaliških poklicev in njihova definicija. Pri odgovarjanju na spodnja vprašanja si pomagaj s tema dvema besediloma.

1. vprašanje: AMANDA IN VOJVODINJA**R216Q01**

O čem pripoveduje odlomek iz gledališke igre?

Vojvodinja si izmisli zvijačo zato,

- A da bi jo princ pogostejše obiskal.
- B da bi se princ končno poročil.
- C da bi Amanda pomagala princu, da bi pozabil na svojo žalost.
- D da bi Amanda prišla živeti k njej na grad.

2. vprašanje: AMANDA IN VOJVODINJA**R216Q02**

V odlomku iz gledališke igre so poleg besedila za igralce zapisani tudi odrski napotki za igralce in gledališke mojstre.

Kako te napotke prepoznamo v besedilu?

.....

3. vprašanje: AMANDA IN VOJVODINJA**R216Q03**

V spodnji tabeli so naštetih gledališki mojstri, udeleženi pri uprizoritvi zgornjega odlomka iz *Léocadie*. Izpolni tabelo, tako da v desni stolpec ob vsakem mojstru vpišeš njegovo nalogo pri oblikovanju prizorov, opisano v odrskih napotkih v prvem besedilu.

Prvi primer je že narejen.

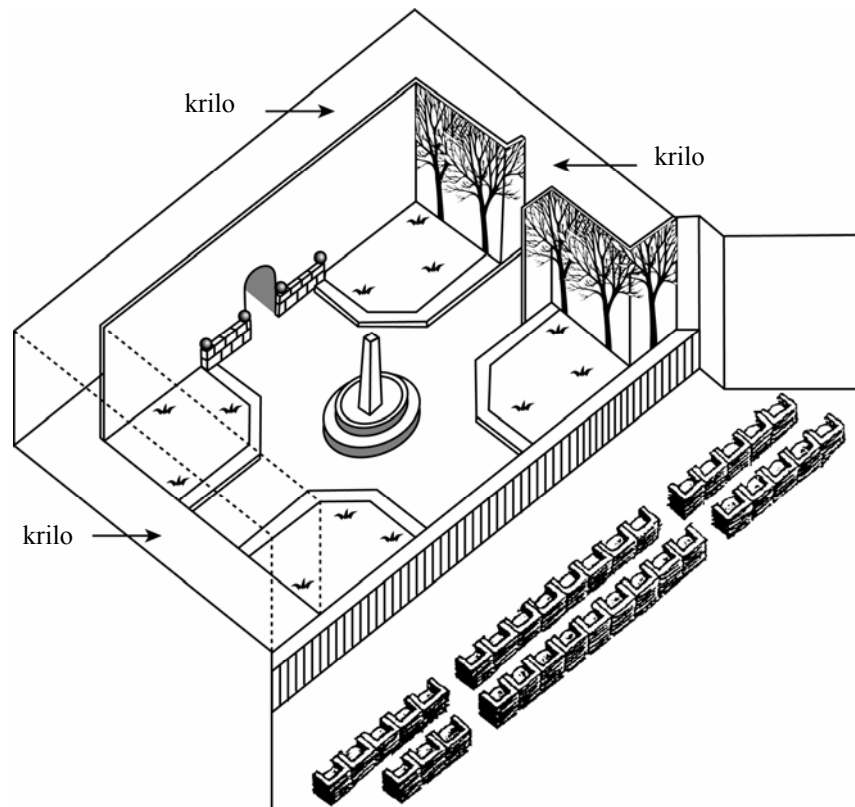
odrski delavec	odrski napotek
scenograf	Krožna klop okoli majhnega obeliska.
rekviziter	
zvokovni mojster	
lučni mojster	

4. vprašanje: AMANDA IN VOJVODINJA

R216Q04

Režiser postavi igralce na oder. V prizoru je s črko A označil Amando, z D pa vojvodinjo.

V spodnji prizor vpiši A in D, da bi pokazal, kje približno sta bili Amanda in vojvodinja ob prinčevem prihodu.

5. vprašanje: AMANDA IN VOJVODINJA

R216Q06

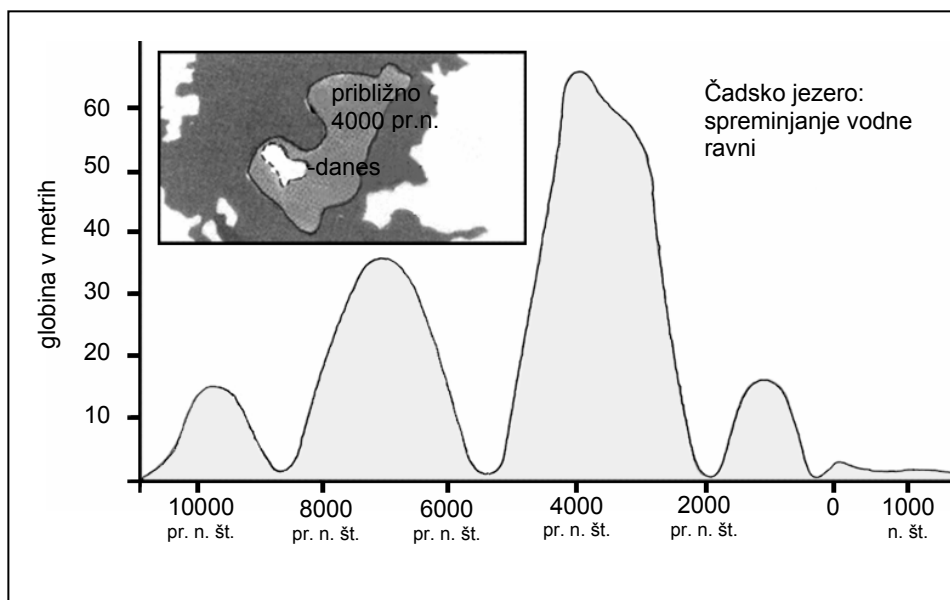
Proti koncu odlomka iz gledališke igre Amanda reče "Ni me prepoznal ..."

Kaj je mislila s tem?

- A Princ ni pogledal Amande.
- B Princ ni ugotovil, da je Amanda prodajalka.
- C Princ se ni spomnil, da je Amando že srečal.
- D Princ ni opazil, da je Amanda podobna Léocadii.

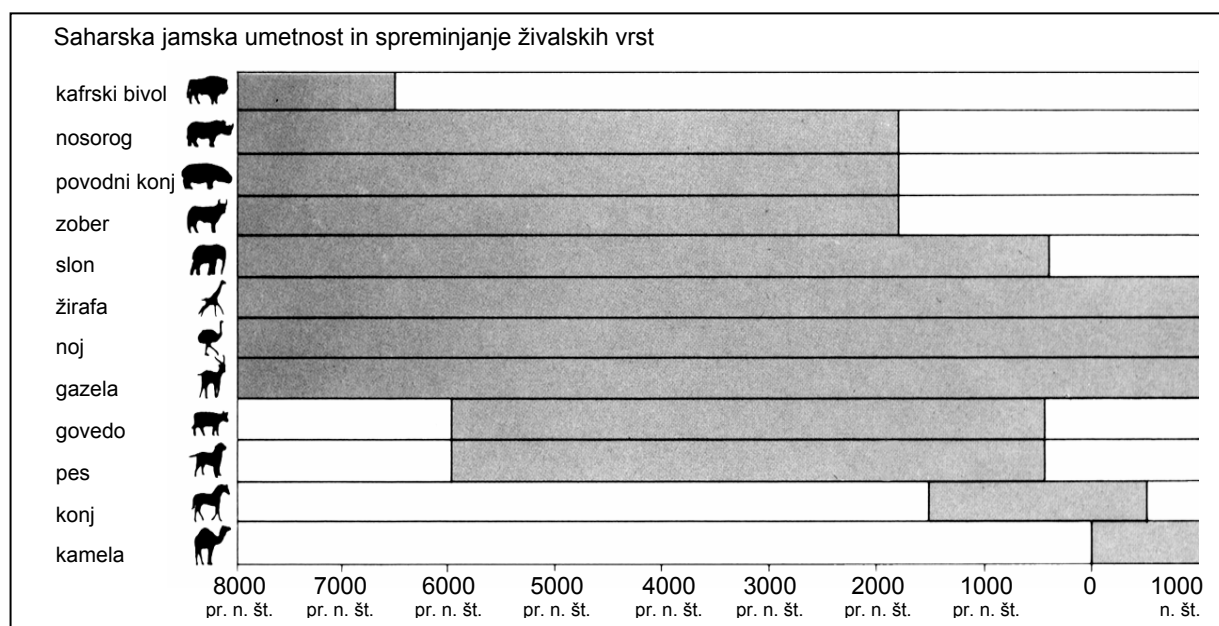
ČADSKO JEZERO

Slika 1 prikazuje spreminjanje vodne ravni Čadskega jezera v Sahari na severu Afrike. Čadsko jezero je 20 000 let pr. n. št., v zadnji ledeni dobi, popolnoma izginilo. Približno 11 000 let pr. n. št. se je spet pojavilo. Danes je raven jezera približno enaka kot je bila leta 1000 n. št.

Slika 1

Slika 2 prikazuje saharsko jamsko umetnost (stare risbe ali slike, ki so jih našli na zidovih jam) in spreminjanje živalskih vrst.¹

Vir: Copyright Bartholomew Ltd 1988. Extracted from *The Times Atlas of Archaeology and reproduced by permission of Harper Collins Publishers.*

S pomočjo podatkov o Čadskem jezeru na prejšnji strani odgovori na spodnja vprašanja.

1. vprašanje: ČADSKO JEZERO

R040Q02

Koliko je danes globoko Čadsko jezero?

- A Približno dva metra.
- B Približno petnajst metrov.
- C Približno petdeset metrov.
- D Popolnoma je presahnilo.
- E Ta podatek ni na voljo.

2. vprašanje: ČADSKO JEZERO

R040Q03A

Približno katerega leta se začenja graf na sliki 1?

.....

3. vprašanje: ČADSKO JEZERO

R040Q03B

Zakaj je avtor izbral začetek grafa na tej točki?

.....

.....

4. vprašanje: ČADSKO JEZERO

R040Q04

Slika 2 temelji na domnevi:

- A da so živali jamske umetnosti obstajale na tem predelu v času, ko so bile narisane.
- B da so bili umetniki, ki so narisali živali, zelo sposobni.
- C da so umetniki, ki so narisali živali, lahko potovali daleč naokoli.
- D da nihče ni poskušal udomaćiti živali, ki so upodobljene v jamski umetnosti.

5. vprašanje: ČADSKO JEZERO

R040Q06

Za to vprašanje moraš zbrati podatke iz slike 1 in slike 2.

Nosorogi, povodni konji in zobri so izginili iz saharske jamske umetnosti

- A v začetku zadnje ledene dobe.
- B sredi obdobja, ko je imelo Čadsko jezero najvišjo raven vode.
- C potem ko je raven vode Čadskega jezera padala več kot tisoč let.
- D na začetku neprekinjenega suhega obdobja.

DAR

Koliko dni, se je spraševala, je takole sedela in opazovala hladno rjavo vodo, ki se je počasi dvigala in spodjedala obrežje. Bledo se je spominjala začetka deževja, ki je prihrumelo z juga, skozi močvirje, in pobobnalo po lupini njene hiše. Reka je začela naraščati, počasi, a vztrajno, nato se je za hip umirila in se znova dvignila. Ure in ure je švigala v drage in jarke in zalila nizke kraje. Ponoči, medtem ko je spala, je zajela cesto. Zdaj jo je v celoti obkrožala, tako da je sedela čisto sama. Čoln ji je odneslo, hiša je bila kot naplavina, nasedla na bregu. Voda je dosegla celo s katranom premazane deske opornikov in se je še vedno dvigala.

Do koder ji je segalo oko, do krošenj, kjer je bil nekoč nasprotni breg, je bilo močvirje prazno morje, ki so ga burkali pljuski dežja, reka pa se je izgubila nekje v njegovi neizmernosti. Njena hiša je imela čoln za dno. Bila je zgrajena za ježo na takšnih poplavah, če bi se sploh kdaj zgodile, a zdaj je bila že stara. Morda so bile deske spodaj celo že delno gnile. Morda se bo vrv, s katero je bila hiša privezana k velikemu hrastu, strgala, in jo bo reka odnesla, kot je odnesla čoln.

Zdaj nihče več ne more priti. Lahko bi vpila, a bilo bi zaman; nihče je ne bi slišal. Drugi ljudje so po močvirju skušali rešiti, kar se je dalo, morda celo življenje. Videla je celo hišo, ki jo je tako tiho odneslo mimo, da je pomislila, da je na pogrebu. Zdelo se ji je, da jo je prepoznala. Stisnilo jo je, ko jo je zagledala v reki, toda stanovanjci so najverjetneje ušli v hrib. Pozneje, ko je z mrakom prišlo še več dežja, je više ob reki zaslišala panterjevo oglašanje.

Hiša je zadrgetala, kot bi bila živa. Segla je po svetilki, ki se je prekucnila z nočne omarice, in jo stisnila med noge, da bi ostala pri miru. Nato je hiša z naporom zaječala in zaškripala, se ločila od glin in se prepustila reki, po kateri je poplesavala kot zamašek. Zgrabila se je za rob postelje. Hiša je poplesavala levo in desno, kolikor ji je dovoljevala vrv. Začutila je sunek in ječanje starih tramov, nato je nastala tišina. Tok je počasi osvobodil hišo, jo zanihal nazaj in jo butnil ob breg, kjer je stala prej. Zajela je sapo in obsedela; začutila je počasne nihajoče zamahe. Zdaj se je z neprekinjenim deževjem spustila še tema. Zaspala je in se trdno držala postelje.

Sredi noči jo je prebudil krik, ki je bil tako tesnoben, da je bila na nogah, še preden se je zbudila. V temi se je spotaknila ob posteljo. Zvok je prihajal od zunaj, z reke. Slišala je, da se nekaj premika; nekaj velikega je povzročalo glasno drsenje. Morda je bila druga hiša. Nato jo je zadelo, ne naravnost, temveč je zdrsnilo vzdolž njene hiše. Bilo je drevo. Poslušala je, medtem ko so veje in listje oplazili njeno hišo. Za njimi je ostal le še zvok dežja in pljuskanja povodnji; ta je bil tako domač, da je postal del tišine. Skoraj je že zaspala, ko se je znova zaslišal krik, tako blizu, kot bi prihajal iz sobe. Pogledala je v temo, se spustila nazaj na posteljo in z roko otipala hladno kovino puške. Počepnila je na blazino in puško položila čez kolena. "Kdo je?" je zaklicala.

V odgovor je zaslišala ponoven krik, ki je bil tokrat utrujen in manj predirljiv in se je izgubil v prazni tišini. Umaknila se je nazaj k postelji. Karkoli že je bilo zunaj, se je premikalo po verandi. Deske so škripale in razločila je padanje predmetov. Nekdo je popraskal po steni, kot bi jo hotel raztrgati, da bi prišel noter. Postalo ji je jasno, da je velika mačka, ki je priplula na izruvanem drevesu. Prišla je s poplavo, dar.

Roko je podzavestno položila na obraz in z njo zdrsnila čez zategnjeno grlo. Puška se ji je zibala na kolenih. Še nikoli ni videla panterja. Poznala jih je iz pripovedovanja in v daljavi slišala njihovo tožeče oglašanje. Mačka je znova popraskala po steni, in šipa v oknu ob vratih je zažvenketala. Če bo stražila okno in bo mačka ostala ujeta med steno in vodo, ji ne bo hudega. Žival je s kremplji popraskala po zarjavelem komarniku. Tu in tam je zaječala in zagodrnjala.

50 Ko je svetloba končno prodrla skozi dež in je nastala drugačna tema, je še vedno trda in prezeblja sedela na postelji. Roke, vajene veslanja po reki, je imela otrple zaradi oklepanja puške. Bila je čisto pri miru, saj se je bala, da bi s hrupom opogumila mačko. Čisto trda se je zibala s hišo. Še vedno je lilo, kot bi bil sodni dan. Skozi sivkasto svetlobo je končno videla povodenj, preluknjano z dežnimi kapljami, v 55 daljavi pa je videla megličaste obrise poplavljenih dreves. Mačka se ni premikala. Mogoče je odšla. Puško je položila ob posteljo, zdrsnila z nje in neslišno stopila k oknu. Panter je bil še vedno tam. Čepel je na robu verande in gledal v hrast, za katerega je bila privezana njena hiša; kot bi prežal na priložnost, da bi lahko skočil na kakšno vejo. Ni je bilo več tako strah, ko je videla, kako razmršeno dlako ima in kako 60 mu rana razkriva rebra. Zlahka bi ga ustrelila, medtem ko je sedel tam in mahal sem in tja z dolgim repom. Hotela se je vrniti po puško, ko se je panter nenadoma obrnil. Brez opozorila, brez preže ali zategovanja mišic je skočil v okno in razbil šipo. Padla je vznak, zadušila krik, vzela puško in ustrelila v okno. Panterja ni videla, vendar je vedela, da je zgrešila. Žival je znova začela korakati. Videla je njegovo glavo in 65 usločen hrbet, ko je šel mimo okna.

Drgetala je, ko je legla na posteljo. Zaradi uspavalnega bučanja reke in dežja ter predirnega mraza je pozabila na svoj namen. Opazovala je okno; puško je imela pripravljeno. Dolgo je čakala, potem je šla znova pogledat. Panter je spal. Glavo je naslonil na tace, kot domača mačka. Prvič, odkar je začelo deževati, si je zaželela 70 jokati, zase, za vse ljudi, za vse v poplavi. Zgrudila se je na posteljo in se pokrila čez ramena. Morala bi oditi, ko je bil še čas, ko so bile ceste še prevozne ali preden ji je odneslo čoln. Medtem ko se je skupaj s hišo gugala naprej in nazaj, jo je bolečina v želodcu spomnila, da ni jedla. Ni se mogla spomniti, kdaj je nazadnje jedla. Tudi ona, tako kot mačka, je bila sestradena. Odšla je v kuhinjo in zakurila z drvni, ki so ji še 75 ostala. Če bo poplava trajala, bo morala pokuriti stole in morda tudi mizo. S stropa je vzela ostanek prekajene šunke, si odrezala debele kose rjavordečega mesa in jih dala v ponev. Ob vonju pečenega mesa se ji je zvrtilo. Od zadnjega kuhanega obroka so ji ostali postani piškoti, pa tudi kavo si bo lahko skuhala. Vode je bilo na pretek.

80 Med kuho je pozabila na panterja, ko je ta zastokal. Tudi on je bil lačen. "Čakaj, da pojem," mu je zaklicala, "potem bom poskrbela še *zate*." In se zasmejala. Ko je šunko obesila nazaj na kavelj, je panter zamolklo grleno zarenčal, da se ji je zatresla roka.

Po jedi se je vrnila k postelji in vzela puško. Hiša se je tako močno dvignila, da ni 85 več butala ob breg, ko jo je zanihalo nazaj z reke. Hrana jo je pogrela. Lahko bi se znebila mačke, dokler je dež še prepuščal kaj svetlobe. Počasi se je splazila k oknu. Panter je bil še vedno tam, mijavkal je in se začel sprehajati po verandi. Dolgo ga je gledala. Brez strahu. Potem je brez razmišljanja odložila puško in šla mimo postelje v kuhinjo. Panter za njo se je premikal; bil je vznemirjen. Vzela je ostanek šunke, se po 90 zibajočih tleh vrnila k oknu in mu jo zalučala skozi razbito šipo. Zaslišala je lačno godrnjanje in šok se je od živali preselil nanjo. Presenečena nad svojim dejanjem, se je umaknila k postelji. Slišala ga je, kako trga meso. Hiša okoli nje se je zibala.

Ko se je naslednjič zbudila, je vedela, da je vse drugače. Nehalo je deževati. Ugotovila je, da se hiša ne ziblje več. Odprla je vrata in skozi raztrgan komarnik 95 zagledala drugačen svet. Hiša je bila na obrežju, tako kot vedno. Kak meter niže je reka še vedno divjala, vendar ni več pokrivala tal med hišo in hrastom. Tudi mačke ni bilo več. Od verande do hrasta, in brez dvoma tudi naprej v močvirje, so vodile stopinje: bile so nerazločne in so že izginjale v mehkem blatu. Na verandi pa je v dokaz ostala oglodana kost šunke.

100 *Vir: Louis Dollarhide; "The Gift" in Mississippi Writers: Reflections of Childhood and Youth, Volume I, edited by Dorothy Abbott, University Press of Mississippi, 1985.*

Pri odgovarjanju na spodnja vprašanja si pomagaj z zgodbo "Dar" na prejšnjih straneh. (Številke ob levem robu zgodbe so zato, da boš lažje našel dele, po katerih sprašujemo v vprašanju.)

1. vprašanje: DAR

R119Q09

Tu je del pogovora med dvema, ki sta prebrala zgodbo "Dar":

S primeri iz zgodbe pokaži, kako bi vsak od govorcev zagovarjal svoje stališče.

1. govorec

.....

2. govorec

.....

2. vprašanje: DAR**R119Q01**

V kakšnem stanju je ženska na začetku zgodbe?

- A Po več dneh brez hrane je preveč šibka, da bi zapustila hišo.
- B Brani se pred divjo živaljo.
- C Njeno hišo obdaja poplava.
- D Poplavljen reka ji je odnesla hišo.

3. vprašanje: DAR**R119Q07**

Spodaj je nekaj opisov panterja v prvi polovici zgodbe.

“sredi noči jo je prebudil krik, ki je bil tako tesnoben ...” (vrstica 29)

“V odgovor je zaslišala ponoven krik, ki je bil tokrat utrujen in manj predirljiv ...” (vrstica 39)

“v daljavi slišala njihovo tožeče oglašanje ...” (vrstica 46)

Pomisli, kaj se je zgodilo v drugem delu zgodbe, in na podlagi tega napiši, zakaj misliš, da se je avtor odločil, da bo panterja predstavil s temi opisi?

.....

.....

.....

.....

4. vprašanje: DAR**R119Q06**

“Nato je hiša z naporom zaječala in zaškripala ...” (vrstici 22-23)

Kaj se je zgodilo s hišo v tem delu zgodbe?

- A Razpadla se je.
- B Zaplavala je po vodi.
- C Treščila je ob hrast.
- D Potopila se je na dno reke.

5. vprašanje: DAR**R119Q08**

Kaj je bil v zgodbi razlog, da je ženska nahranila panterja?

.....

.....

.....

.....

6. vprašanje: DAR**R119Q04**

Kaj je ženska mislila s tem, ko je rekla, "potem bom poskrbela še *zate*" (vrstica 81)?

- A Prepričana je bila, da ji mačka ne more škoditi.
- B Mačko je hotela prestrašiti.
- C Mačko je nameravala ustreliti.
- D Mačko je nameravala nahraniti.

7. vprašanje: DAR**R119Q05**

Se ti zdi zadnji stavek zgodbe "Dar" primeren konec?

Razloži svoj odgovor, tako da pokažeš razumevanje, kako se zadnji stavek nanaša na smisel zgodbe.

.....

.....

.....

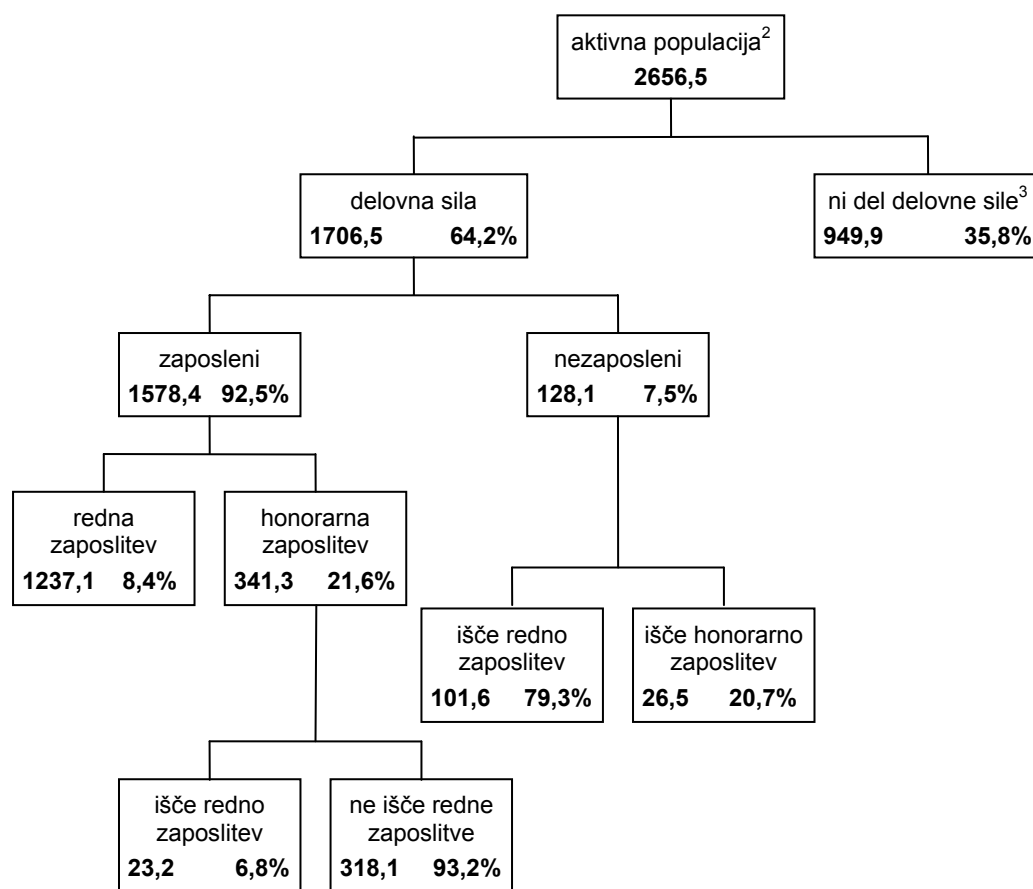
.....

DELO

Spodnji drevesni diagram prikazuje sestavo delovne sile države ali aktivno populacijo. V državi je bilo leta 1995 skupaj približno 3,4 milijone prebivalcev.

Sestava delovne sile ob koncu poslovnega leta 31. marca 1995 (v tisočih)¹

Vir: D. Miller, *Form 6 Economics*, ESA Publications, Box 9453, Newmarket, Auckland NZ, p.64.

Opombe

1. Število ljudi je podano v tisočih.
2. Definicija aktivne populacije je: ljudje stari od 15 do 65 let.
3. V kategorijo "ni del delovne sile" sodijo ljudje, ki ne iščejo dejavno dela in/ali niso sposobni za delo.

S pomočjo podatkov o delovni sili države na prejšnji strani odgovori na spodnja vprašanja.

1. vprašanje: DELO

R088Q01

Na kateri glavni skupini je razdeljena aktivna populacija?

- A Na skupini zaposleni in nezaposleni.
- B Na skupini aktivna in neaktivna starost.
- C Na skupini redno zaposleni delavci in honorarno zaposleni delavci.
- D Na skupini delovna sila in ni del delovne sile.

2. vprašanje: DELO

R088Q03

Koliko ljudi, ki so del aktivne populacije, ni del delovne sile? (Napiši **število** ljudi, ne odstotka.)

.....

3. vprašanje: DELO

R088Q04

V kateri del drevesnega diagrama, če sploh kam, sodijo ljudje, ki so navedeni v spodnji razpredelnici?

Pokaži svoj odgovor, tako da s križcem označiš ustrezni kvadrata v razpredelnici.

Za prvo osebo smo kvadrata že označili.

	"delovna sila: zaposlen"	"delovna sila: nezaposlen"	"ni del delovne sile"	ne sodi v nobeno kategorijo
honorarno zaposleni natak, star 35 let	☒	☐	☐	☐
poslovna ženska, stara 43 let, ki dela 60 ur na teden	☐	☐	☐	☐
redno vpisani študent, star 21 let	☐	☐	☐	☐
moški, star 28 let, ki je pred kratkim prodal delavnico in išče delo	☐	☐	☐	☐
ženska, stara 55 let, ki nikoli ni delala ali si želela delati zunaj doma	☐	☐	☐	☐
babica, stara 80 let, ki še vedno nekaj ur na dan dela na družinski tržni stojnici	☐	☐	☐	☐

4. vprašanje: DELO

R088Q05

Recimo, da vsako leto prikažejo podatke o delovni sili s takim drevesnim diagramom.

Spodaj je seznam štirih značilnosti drevesnega diagrama. Pokaži, ali pričakuješ, da se bodo te značilnosti iz leta v leto spreminjale, tako da obkrožiš "se spremeni" ali "se ne spremeni". Pri prvi značilnosti smo to storili namesto tebe.

značilnosti drevesnega diagrama	odgovor
napisi v okvirčkih (npr. "delovna sila")	se spremeni / <u>se ne spremeni</u>
odstotki (npr. "64,2 %")	se spremeni / se ne spremeni
številke (npr. "26565")	se spremeni / se ne spremeni
opombe pod drevesnim diagramom	se spremeni / se ne spremeni

5. vprašanje: DELO*R088Q07*

Podatki o sestavi delovne sile so prikazani v obliki drevesnega diagrama, lahko pa bi bili prikazani na številne druge načine, kot je pisen opis, krožni diagram, graf ali razpredelnica.

Drevesni diagram so verjetno izbrali, ker zlasti dobro pokaže

- A spremembe v času.
- B obseg skupnega prebivalstva države.
- C kategorije znotraj vsake skupine.
- D obseg vsake skupine.

GRAFITI

Kar piham od jeze, medtem ko že četrtič čistijo in ponovno pleskajo šolski zid, da bi odstranili grafite. Ustvarjalnost je vredna občudovanja, ampak ljudje bi morali poiskati načine izražanja, ki družbi ne nalagajo dodatnih stroškov. Zakaj kvarite ugled mladih ljudi s pisanjem grafitov tam, kjer je prepovedano? Tudi poklicni umetniki ne obešajo svojih slik na ulici, kajne? Raje poiščejo podporo in dosežejo slavo z zakonitimi razstavami. Po mojem mnenju so stavbe, ograje in klopi v parku že same po sebi umetnost. Prav bedno je kaziti to arhitekturo z grafiti, poleg tega ta metoda uničuje ozonsko plast. Res ne razumem, zakaj se ti prestopniški umetniki sploh trudijo, če njihova "umetniška dela" vedno znova preprosto umaknejo z ogleda.

Helga

Vsak ima svoj okus. Družba je nasičena s komunikacijo in oglaševanjem. Zaščitni znaki podjetij, imena trgovin. Veliki, vsiljivi plakati na ulicah. So sprejemljivi? Ja, večinoma. So grafiti sprejemljivi? Za nekatere so, za druge pa ne. Kdo plača za grafite? Kdo na koncu plača za oglase? Tako je. Potrošnik. So vas ljudje, ki so postavili oglasne table, vprašali za dovoljenje? Ne. Zakaj bi potem to morali storiti risarji grafitov? Ali ni vse samo vprašanje komunikacije – tvoje ime, ime družčin in velika umetniška dela na ulicah? Spomnite se črtastih in karirastih oblačil, ki so se pred nekaj leti pojavila v trgovinah. In smučarskih oblek. Vzorce in barve so ukradli naravnost z rožastih betonskih zidov. Prav zabavno je, da so ljudje te vzorce in barve sprejeli in občudovali, grafiti v istem slogu pa veljajo za grozne. To so hudi časi za umetnost.

Sonja

Vir: Mari Hankala.

Na prejšnji strani sta pismi z interneta o grafitih. Grafiti so nezakonite poslikave in napisi na zidovih in drugje. S pomočjo teh pisem odgovori na spodnja vprašanja.

1. vprašanje: GRAFITI

R081Q01

Namen pisem je

- A pojasniti, kaj so grafiti.
- B predstaviti mnenje o grafitih.
- C prikazati priljubljenost grafitov.
- D povedati ljudem, koliko stane odstranjevanje grafitov.

2. vprašanje: GRAFITI

R081Q05

Zakaj se Sonja sklicuje na oglaševanje?

.....

.....

3. vprašanje: GRAFITI

R081Q06A

S katero avtorico pisem se strinjaš? Pojasni svoj odgovor, tako da se **s svojimi besedami** sklicuješ na to, kar piše v enem ali obeh pismih.

.....

.....

4. vprašanje: GRAFITI

R081Q06B

Lahko govorimo o tem, **kaj** piše v pismu (o njegovi vsebini).

Lahko pa govorimo o tem, **kako** je pismo napisano (o njegovem slogu).

Katero pismo je po tvojem mnenju boljše, ne glede na to, s katero avtorico se strinjaš? Razloži svoj odgovor tako, da se sklicuješ na **način**, na katerega sta eno ali obe pismi napisani.

.....

.....

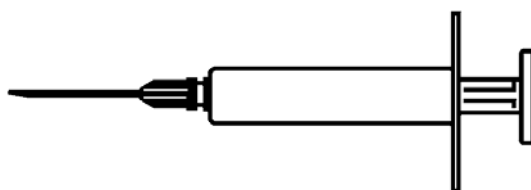
.....

GRIPA

ACOL-OV PROSTOVOLJNI PROGRAM ZA CEPLJENJE PROTI GRIPI

Brez dvoma veste, da lahko pozimi nenadoma izbruhne gripa. Njene žrtve za več tednov obležijo v postelji.

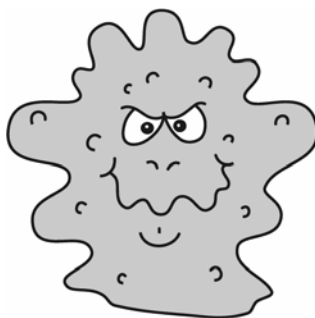
Najboljša obramba proti virusu je dobra kondicija in zdravo telo. Vsakodnevna vadba in prehrana, ki vključuje veliko sadja in zelenjave, sta izjemno priporočljivi, ker pomagata imunskemu sistemu, da se obrani tega napadalnega virusa.

Vodstvo podjetja ACOL se je odločilo, da zaposlenim omogoči cepljenje proti gripi kot dodatno obliko preprečevanja širjenja tega zahrbtnega virusa. Medicinska sestra bo poldnevno cepljenje izvajala na ACOL-u. Cepljenje bo potekalo med delovnim časom, v tednu, ki se začne 17. maja. Program je brezplačen in je na voljo vsem zaposlenim.

Udeležba je prostovoljna. Zaposlene, ki se bodo odločili za to možnost, bomo prosili, da podpišejo obrazec o privolitvi, s čimer bodo potrdili, da nimajo alergij in da se zavedajo, da bodo morda občutili blažje stranske učinke.

Zdravniki navajajo, da cepljenje ne povzroči gripe. Povzroči pa lahko stranske učinke kot so utrujenost, manjša vročina in bolečine v roki.

KDO NAJ BI SE CEPIL?

Vsi, ki bi se radi zaščitil pred virusom.

Cepljenje je posebno priporočljivo za ljudi, starejše od 65 let. Ne glede na leta pa za VSE, ki imajo kronične bolezni, zlasti srčne, pljučne, bronhialne ali diabetične težave.

VSAKDO, ki dela v pisarni, tvega, da bo dobil gripo.

KDO NAJ SE NE BI CEPIL?

Ljudje, ki so preobčutljivi na jajca, vsi, ki trpijo zaradi akutne bolezni, povezane z vročino, in nosečnice.

Če jemljete tablete ali ste imeli kdaj reakcijo na cepivo za gripo, se posvetujte z zdravnikom.

Če bi se radi cepili v tednu, ki se začne 17. maja, o tem obvestite kadrovsko uslužbenko Fani Mihelič do 7. maja. Datum in uro bomo določili glede na razpoložljivost medicinske sestre, števila udeležencev in časa, ki ustreza večini zaposlenih. Če bi se to zimo radi cepili, ampak ne morete priti ob dogovorjenem času, prosimo, da o tem obvestite Fani. Če bo takih ljudi več, bomo mogoče organizirali dodatno cepljenje.

Za nadaljnje podatke, prosimo, pokličite Fani na int. št. 5577.

Fani Mihelič, kadrovska uslužbenka v podjetju z imenom ACOL, je za zaposlene v ACOL-u pripravila obvestilo na prejšnjih straneh. S pomočjo obvestila odgovori na naslednja vprašanja.

1. vprašanje: GRIPA

R077Q02

Kateri od spodnjih stavkov opisuje del ACOL-ovega programa cepljenja proti gripi?

- A Vso zimo bo potekala vsakodnevna telovadba.
- B Cepljenje bo potekalo med delovnim časom.
- C Udeleženci bodo dobili manjšo nagrado.
- D Zdravnik bo dajal injekcije.

2. vprašanje: GRIPA

R077Q03

Lahko govorimo o **vsebini** besedila (kaj pove).

Ali pa o njegovemu **slogu** (kako je vsebina predstavljena).

Fani je hotela, da bi bil **slog** obvestila prijazen in vzpodbuden.

Se ti zdi, da ji je uspelo?

Pojasni svoj odgovor, ki naj se podrobno nanaša na ureditev besedila, slog pisanja in slike ali drugo grafiko.

.....

.....

.....

3. vprašanje: GRIPA

R077Q04

Če se hočeš zaščititi pred virusom gripe, je injekcija cepiva glede na obvestilo

- A bolj učinkovita kot telovadba in zdrava prehrana, ampak bolj tvegana.
- B dobra zamisel, ampak ni nadomestilo za telovadbo in zdravo prehrano.
- C enako učinkovita kot telovadba in zdrava prehrana, in manj težavna.
- D nekaj, o čemer ni vredno premišljevati, če veliko telovadiš in se zdravo prehranjuješ.

4. vprašanje: GRIPA

R077Q05

V delu obvestila piše:

KDO NAJ BI SE CEPIL?

Vsi, ki bi se radi zaščitili pred virusom.

Ko je Fani razposlala obvestilo, ji je sodelavec rekel, da bi morala izpustiti besede "Vsi, ki bi se radi zaščitili pred virusom", ker zavajajo.

Se strinjaš, da te besede zavajajo in bi jih morala izpustiti?

Pojasni svoj odgovor.

.....

.....

.....

.....

5. vprašanje: GRIPA

R077Q06

Kateri od teh zaposlenih naj bi glede na obvestilo poiskal Fani?

- A Stane iz skladišča, ki se noče cepiti, ker se raje zanese na svojo naravno odpornost.
- B Julija iz prodajnega oddelka, ki jo zanima, ali je program za cepljenje obvezen.
- C Alenka iz vložišča, ki bi se to zimo rada cepila, ampak bo čez dva meseca rodila.
- D Miha iz računovodstva, ki bi se rad cepil, ampak bo na dopustu v tednu, ki se začne s 17. majem.

UVODNIK

Tehnologija prinaša potrebo po novih zakonih

ZNANOST je znana po tem, da prehiteva zakone in etiko. To se je zgodilo leta 1945 z grozljivo uporabo atomske bombe, ki je uničila življenja, zdaj pa se dogaja v obratni smeri, s postopki premagovanja človeške neplodnosti, ki ustvarjajo življenje.

Večina se je veselila z družino Brown iz Anglije, ko se je rodila Louise, prvi otrok iz epruvete. Nato smo se čudili prvim zdravo rojenim otrokom, ki so se razvili iz zamrznjenih zarodkov, ki so čakali na pravi trenutek, da jih vstavijo v bodočo mater.

Ravno zaradi dveh zamrznjenih zarodkov iz Avstralije pa so nastale številne pravne in etične polemike. Zarodka naj bi vstavili v Elso Rios, ženo Maria Riosa. Prejšnja vstavitev zarodka je bila neuspešna, zato sta hotela Riosova znova poskusiti postati starša. Toda preden se je pokazala druga možnost, sta preminila v letalski nesreči.

V avstralski bolnišnici niso vedeli, kaj storiti z zamrznjenima zarodkoma. Bi ju lahko vstavili drugi ženski? Oglasile so se številne prostovoljke. Bi imela zarodka pravico do precejšnjega imetja Riosovih? Ali pa bi morali zarodka uničiti? Riosova seveda nista poskrbela za usodo zarodkov v takšnem primeru.

Avstralci so določili komisijo, ki naj bi preučila zadevo. Prejšnji teden je komisija objavila poročilo. Zarodka bi morali odtajati, je povedal odbor, kajti za darovanje zarodkov je potrebno soglasje "izdelovalcev", tega pa ni bilo mogoče dobiti. Odbor je menil tudi, da zarodka v tem stanju nista živa in nimata pravic, zato ju lahko uničimo.

Člani komisije so se zavedali, da so na spolzkih pravnih in etičnih tleh. Zato so predlagali trimesečni odlog, v tem času pa naj bi se javnost odzvala na priporočilo komisije. Če bodo ljudje odločno proti uničenju zarodkov, bo komisija premislila o svoji odločitvi.

Pari, ki zdaj prihajajo v bolnišnico Kraljice Viktorije v Sydneyju zaradi oploditve in vitro, morajo napisati, kaj bo z zarodki, če se jim kaj zgodi.

Tako skušajo doseči, da se ne bi ponovilo to, kar se je zgodilo v primeru Rios. Kaj pa druga zapletena vprašanja? Nedavno je morala neka ženska v Franciji na sodišče, da bi ji dovolili zaploditi otroka iz zamrznjene sperme pokojnega moža. Kako naj ravnamo v takšnih primerih? In kaj naj storimo, če si nadomestna mati, ki je podpisala, da bo donosila otroka za druge, po rojstvu premisli in hoče obdržati otroka?

Naša družba še ni napisala učinkovitih zakonov, s katerimi bi obrzdala uničevalno moč atomske energije. Zaradi te napake žanjemo hudičev pridelek. Možnost zlorabe znanja znanstvenikov pri pospeševanju ali preprečevanju oploditve je večplastna. Postaviti bi morali etične in pravne meje, preden zabredemo predaleč.

S pomočjo časopisnega uvodnika na prejšnji strani "Tehnologija prinaša potrebo po novih zakonih" odgovori na naslednji vprašanji.

1. vprašanje: NOVI ZAKONI

R236Q01

Podčrtaj stavek, ki razlaga, kaj so naredili Avstralci, da bi se lažje odločili, kaj narediti z zamrznjenima zarodkoma para, ki je umrl v letalski nesreči.

2. vprašanje: NOVI ZAKONI

R236Q02

Napiši dva primera iz uvodnika, ki opisujeta, zakaj so zaradi sodobne tehnologije, na primer vstavljanja zamrznjenih zarodkov, potrebni novi zakoni.

.....

.....

Center za notranjo in zunanjo gibljivost

Kaj je CNZG?

CNZG pomeni Center za notranjo in zunanjo gibljivost. Nastal je na pobudo kadrovske službe. V CNZG dela več uslužbencev iz kadrovske službe, ki sodelujejo z uslužbenci iz drugih oddelkov in z zunanjimi kadrovskimi svetovalci.

CNZG pomaga uslužbencem pri iskanju druge zaposlitve znotraj ali zunaj proizvodnega podjetja Canco.

Kaj počne CNZG?

CNZG pomaga uslužbencem, ki resno preiščujejo o spremembi zaposlitve, na naslednje načine:

- ***Banka podatkov o uslužbencih***

Po razgovoru z uslužbencem njegove podatke vnesejo v banko podatkov, v kateri so iskalci zaposlitve in odprta delovna mesta pri Cancu in drugih proizvodnih podjetjih.

- ***Usmerjanje***

S pogovorom, ki temelji na zaposlitvenem svetovanju, ugotovijo zmožnosti uslužbenca.

- ***Tečaji***

V sodelovanju z oddelkom za informacije in usposabljanje organizirajo tečaje o iskanju in načrtovanju zaposlitve.

- ***Projekti o spremembi zaposlitvene usmeritve***

CNZG podpira in usklajuje projekte, ki pomagajo uslužbencem pri pripravi na novo zaposlitev in nove možnosti.

- ***Posredovanje***

CNZG je tudi posrednik pri uslužbencih, ki jim grozi odpoved zaradi reorganizacije, in pomaga pri

iskanju nove zaposlitve, kjer je potrebno.

Koliko stane CNZG?

Plačilo se določi na podlagi posvetovanja z oddelkom, kjer delate. Številne usluge CNZG so brezplačne. Morda boste morali plačati v denarju ali času.

Kako deluje CNZG?

CNZG pomaga uslužbencem, ki resno preiščujejo o drugačni zaposlitvi znotraj ali zunaj podjetja.

Postopek se začne s predložitvijo prošnje. Koristen je tudi pogovor s kadrovskim svetovalcem. Z njim se je seveda najbolje pomeniti o vaših željah in možnostih zaposlitve znotraj podjetja. Kadrovski svetoalec pozna vaše sposobnosti in razmere na vašem oddelku.

Na CNZG se lahko v vsakem primeru obrnete prek kadrovskega svetovalca. Ta bo posredoval naprej vašo prošnjo, nato pa vas bodo povabili na pogovor s predstavnikom CNZG.

Vas zanima še kaj?

Za vse nadaljnje informacije se oglasite pri kadrovski službi.

Pri odgovarjanju na spodnja vprašanja si pomagaj z oglasom na prejšnji strani.

1. vprašanje: OSEBJE

R234Q01

Kje lahko dobiš več informacij o CNZG?

.....

2. vprašanje: OSEBJE

R234Q02

Napiši dva načina, kako CNZG pomaga ljudem, ki bodo izgubili službo zaradi reorganizacije oddelka.

.....

.....

PLAN INTERNATIONAL

Rezultati programa PLAN International za finančno leto 1996

Regija vzhodne in južne Afrike

RAZISKAVA

Zdravo odraščanje

	EGIPT	ETIOPIJA	KENIJA	MALAVI	SUDAN	TANZANIJA	UGANDA	ZAMBUJA	ZIMBABVE	SKUPAJ
število zgrajenih zdravstvenih postaj s 4 sobami ali manj	1	0	6	0	7	1	2	0	9	26
število usposobljenih zdravstvenih delavcev na dan	1 053	0	719	0	425	1 003	20	80	1085	4 385
število otrok, ki so prejeli dopolnila k prehrani vsak teden	10 195	0	2 240	2 400	0	0	0	0	251 402	266 237
število otrok, ki so prejeli zdravstveno/zobozdravstveno pomoč	984	0	396	0	305	0	581	0	17	2 283

Izobrazba

število učiteljev, usposobljenih v 1 tednu	0	0	367	0	970	115	565	0	303	2 320
število kupljenih/podarjenih delovnih zvezkov	667	0	0	41 200	0	69 106	0	150	0	111 123
število kupljenih/podarjenih učbenikov	0	0	45 650	9 600	1 182	8 769	7 285	150	58 387	131 023
število kupljenih/sešitih/podarjenih šolskih uniform	8 897	0	5 761	0	2 000	6 040	0	0	434	23 132
število otrok, ki so jim pomagali s šolnino/stipendijo	12 321	0	1 598	0	154	0	0	0	2 014	16 087
število narejenih/kupljenih/podarjenih šolskih miz	3 200	0	3 689	250	1 564	1 725	1 794	0	4 109	16 331
število zgrajenih trajnih učilnic	44	0	50	8	93	31	45	0	82	353
število obnovljenih učilnic	0	0	34	0	0	14	0	0	33	81
število odraslih, ki so jih to finančno leto naučili brati in pisati	1 160	0	3 000	568	3 617	0	0	0	350	8 695

Bivališča

število izkopanih/zgrajenih latrin ali stranišč	50	0	2 403	0	57	162	23	96	4 311	7 102
število hiš, priključenih na novo kanalizacijo	143	0	0	0	0	0	0	0	0	143
število izkopanih/popravljenih vodnjakov (ali pokritih izvirov)	0	0	15	0	7	13	0	0	159	194
število na novo izvrtanih vrtin	0	0	8	93	14	0	27	0	220	362
število zgrajenih sistemov pitne vode na gravitacijski pogon	0	0	28	0	1	0	0	0	0	29
število popravljenih/izboljšanih sistemov pitne vode	0	0	392	0	2	0	0	0	31	425
število hiš, obnovljenih s PLAN-ovim projektom	265	0	520	0	0	0	1	0	2	788
število novih hiš, zgrajenih za uporabnike	225	0	596	0	0	2	6	0	313	1 142
število zgrajenih ali obnovljenih družbenih prostorov	2	0	2	0	3	0	3	0	2	12
število vodij skupnosti, usposobljenih v enem dnevu ali več	2 214	95	3 522	232	200	3 575	814	20	2 693	13 365
število kilometrov popravljenih cest	1.2	0	26	0	0	0	0	0	5.34	80.6
število zgrajenih mostov	0	0	4	2	11	0	0	0	1	18
število družin, ki so jim neposredno koristili zaščitni ukrepi pred erozijo	0	0	1 092	0	1 500	0	0	0	18 405	20 997
število hiš, v katerih so na novo napeljali elektriko	448	0	2	0	0	0	0	0	44	494

Vir: Adapted from PLAN International Program Output Chart financial year 1996, appendix to Quarterly Report to the International Board first quarter 1997.

Razpredelnica na prejšnji strani je del poročila, ki ga je objavil PLAN International, mednarodna dobrodelna organizacija. Prikazuje nekaj podatkov o PLAN-ovem delu v eni od regij, kjer deluje (vzhodna in južna Afrika). S pomočjo razpredelnice odgovori na spodnja vprašanja.

1. vprašanje: PLAN INTERNATIONAL

R099Q04A

Kaj kaže razpredelnica o stopnji dejavnosti PLAN Internationala v Etiopiji leta 1996 v primerjavi z drugimi državami regije?

- A V Etiopiji je bila stopnja delovanja sorazmerno visoka.
- B V Etiopiji je bila stopnja delovanja sorazmerno nizka.
- C Bila je približno enaka kot v drugih državah regije.
- D V kategoriji Bivališča je bila sorazmerno visoka, v drugih kategorijah pa nizka.

Opomba: To vprašanje je samo podatek in ne vpliva na kodo učenca. Odgovor se upošteva pri ocenjevanju odgovora na 2. vprašanje.

2. vprašanje: PLAN INTERNATIONAL

R099Q04B

Leta 1996 je bila Etiopija ena najrevnejših držav na svetu.

Če upoštevamo to dejstvo in podatke v razpredelnici, kaj po tvojem mnenju pojasnjuje stopnjo dejavnosti PLAN Internationala v Etiopiji v primerjavi z dejavnostjo v drugih državah?

.....

.....

.....

Znanstvena orožja policije

Zgodil se je umor, osumljenec pa vse zanika. Trdi, da žrtve ni poznal. Pravi, da ga nikoli ni srečal, se mu približal ali se ga dotaknil... Policija in sodnik so prepričani, da ne govori resnice. Toda kako to dokazati?

Detektivi so na mestu zločina zbrali vse mogoče drobce dokazov, ki si jih lahko predstavljamo: vlakna tkanin, lase, prstne odtise, cigaretne ogorke... Nekaj las, najdenih na žrtvinem suknjiču, je rdečih. In videti so presenetljivo podobni lasem osumljenca. Če lahko dokažejo, da so ti lasje res njegovi, bi bil to dokaz, da je srečal žrtev.

Vsak človek je edinstven

Izvedenci so se lotili dela. Pregledali so nekaj celic ob korenu teh las in nekaj celic krvi osumljenca. V

jedru vsake celice našega telesa je DNK. Kaj je to? DNK je kot ogrlica, narejena iz dveh zavrtih vrvic z biseri. Predstavljajte si, da so ti biseri štirih različnih barv in da je na tisoče barvnih biserov (ki sestavljajo gen) nanizanih v zelo natančni razporeditvi. V vsakem človeku je ta razporeditev v vseh telesnih celicah popolnoma enaka: tako v celicah lasnih korenov kot celicah nožnega palca, tako v celicah jeter, želodca ali krvi. Razporeditev biserov pa se od človeka do človeka razlikuje. Zaradi števila biserov, ki so tako razporejeni, je zelo malo možnosti, da bi imela dva človeka enako DNK, razen enojajčnih dvojčkov. DNK je tako nekakšna osebna izkaznica, ker je za vsakega posameznika edinstvena.

Genetiki lahko zato primerjajo genetsko osebno izkaznico osumljenca (ki jo ugotovijo iz njegove krvi) z genetsko osebno izkaznico

osebe z rdečimi lasmi. Če je genetska izkaznica enaka, vedo, da se je osumljenec približal žrtvi, za katero pravi, da je nikoli ni srečal.

Samo en dokaz

V primerih spolnega napada, umora, rop ali drugih zločinov se policija vse pogosteje odloča za genetsko preiskavo. Zakaj? Da bi našli dokaz o povezavi dveh ljudi, predmetov ali človeka in predmeta. Preiskavi pogosto zelo koristi, če dokažejo tako povezavo. Ne potrdi pa nujno zločina. Je le en izmed mnogih dokazov.

Anne Versailles

Sestavljeni smo iz milijard celic

Vsaka živa stvar je sestavljena iz številnih celic. Celica je resnično zelo majhna. Lahko bi tudi rekli, da je mikroskopska, ker jo lahko vidimo le s pomočjo mikroskopa, ki jo večkrat poveča. Vsaka celica ima zunanjo opno in jedro, v katerem je DNK.

Genetska - kaj?

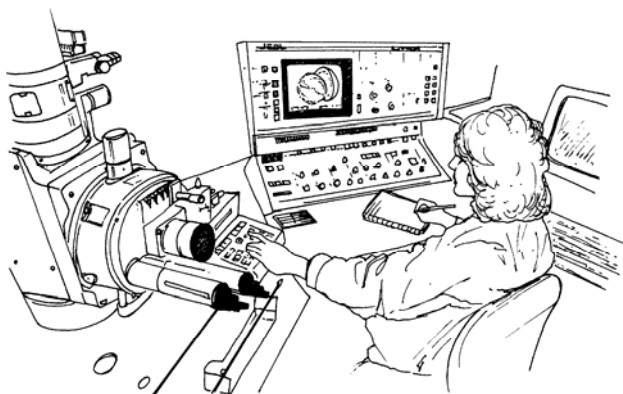
DNK je sestavljena iz številnih genov, od katerih vsakega sestavlja na tisoče "biserov". Ti geni skupaj sestavljajo človekovo genetsko osebno izkaznico.

Kako odkrijejo genetsko osebno izkaznico?

Genetik vzame nekaj celic s korena las, najdenih na žrtvi ali iz sline, ki ostane na cigaretnem ogorku. Položi jih v snov, ki uniči vse, kar obkroža DNK celic. Potem naredi enako z nekaj celicami osumljenčeve krvi. Na vrsti je posebna priprava DNK-ja za preiskavo. Nato ga položi v poseben gel, skozi katerega spusti električni tok. Po nekaj urah nastanejo črte, podobne črtni kodi (kot tiste na izdelkih, ki jih kupujemo), ki so vidne pod posebno lučjo. Črtno kodo osumljenčevega DNK potem primerja z DNK-jem las, ki so jih našli na žrtvi.

Vir: *Le Liqueur*, 27 may 1998

mikroskop v policijskem laboratoriju

S pomočjo časopisnega članka na prejšnji strani odgovori na vprašanja.

1. vprašanje: POLICIJA

R100Q04

Avtor govori o biserni ogrlici, da bi razložil zgradbo DNK-ja. Kako se te biserne ogrlice razlikujejo od človeka do človeka?

- A Razlikujejo se po dolžini.
- B Razporeditev biserov je drugačna.
- C Število ogrlic je drugačno.
- D Barva biserov je drugačna.

2. vprašanje: POLICIJA

R100Q05

Kaj je namen okvirja z naslovom "Kako odkrijejo genetsko osebno izkaznico?"

Razložiti,

- A kaj je DNK.
- B kaj je črna koda.
- C kako preučijo celice, da bi našli vzorec DNK-ja.
- D kako je mogoče dokazati, da je bil storjen zločin.

3. vprašanje: POLICIJA

R100Q06

Kaj je avtorjev glavni namen?

- A Da opozori.
- B Da spravi v smeh.
- C Da pouči.
- D Da prepriča.

4. vprašanje: POLICIJA

R100Q07

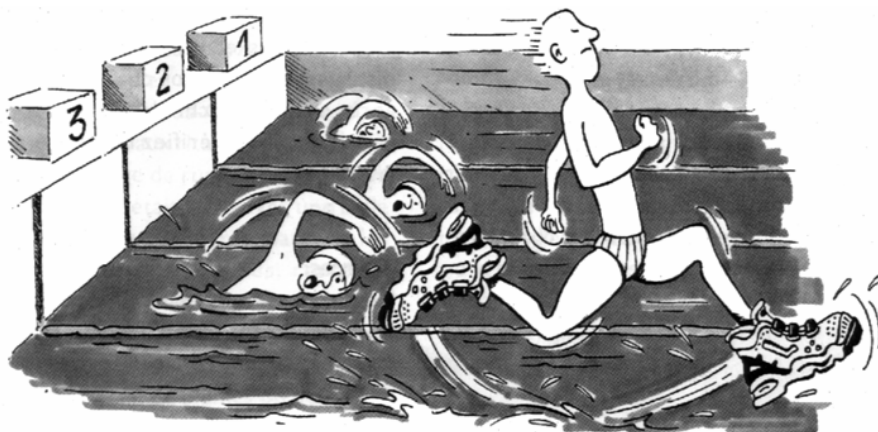
Na koncu uvoda (prvi zasenčeni odstavek) piše: "Toda, kako to dokazati?"

Glede na odlomek skušajo detektivi najti odgovor na to vprašanje

- A z zasliševanjem prič.
- B z izpeljevanjem genetskih preiskav.
- C s temeljitim zasliševanjem osumljenca.
- D tako da ponovno pregledajo vse izide preiskave.

ŠPORTNI COPATI

DA BI SE V ŠPORTNIH COPATIH POČUTILI DOBRO

V Središču za športno medicino v Lyonu (Francija) so 14 let preučevali poškodbe mladih športnikov in športnih profesionalcev. Raziskava je pokazala, da je najboljša rešitev preprečevanje... in dobri čevlji.

Udarci, padci, obraba...

Osemnajst odstotkov športnikov, starih od 8 do 12 let, ima poškodovane pete. Hrustanec v gležnju nogometašev slabo prenaša udarce in 25 % profesionalnih igralcev je opazilo, da je to posebno šibka točka. Hrustanec občutljivega kolenskega sklepa se prav tako lahko neozdravljivo poškoduje in če ne skrbimo za to že od otroštva (do 10-12 leta), lahko pride do prezgodnjega osteoartritisa. Tudi kolk ni izjema, saj športniki ob padcih ali trčenjih tvegajo zlom, zlasti ko so utrujeni.

Z raziskavo so ugotovili, da imajo nogometaši, ki igrajo več kot deset let, na golenici ali peti kostne izrastke.

Tej deformaciji pravimo "nogometno stopalo", povzročijo pa jo športni copati s preveč upogljivimi podplati in delom ob gležnju.

Zaščita, opora, stabilnost, blaženje

Če je športni copat pretrd, omejuje gibanje. Če je premehek, se poveča tveganje poškodb in izvina. Dober športni copat mora zadostiti štirim merilom:

Prvič, zagotoviti mora *zunanj*o zaščito: vzdržati udarce žoge ali drugega igralca, biti kos neravnosti tal ter ohranjati stopalo toplo in suho, tudi ob zelo hladnem in deževnem vremenu.

Mora *podpirati stopalo*, zlasti gleženj, da bi se izognili izvину, otekanju in

drugim težavam, ki lahko vplivajo celo na koleno.

Športnikom mora omogočati tudi dobro *stabilnost*, tako da jim ne spodrsne na mokrih tleh ali zdrsne vstran na površini, ki je presuha.

In nenazadnje mora *ublažiti trke*, zlasti tiste, ki jih prenašajo odbojkarji in košarkarji, ki nenehno skačejo.

Suha stopala

Da bi se izognili manj resnim, toda bolečim stanjem kot je žulj ali celo rana ali atletska stopalo (glivična okužba), mora copat omogočati izhlapevanje potu in preprečiti vstop vlage od zunaj. Idealen material je usnje, ki ga lahko impregnirajo, da bi preprečili, da bi se copat zmočil ob prvem dežju.

S pomočjo članka na prejšnji strani odgovori na spodnja vprašanja.

1. vprašanje: ŠPORTNI COPATI

R110Q01

Kaj je hotel avtor v tem besedilu povedati?

- A Da se je kakovost številnih športnih copat zelo izboljšala.
- B Da je najbolje, da ne igramo nogometa, če smo mlajši od 12 let.
- C Da mladi ljudje trpijo vse več poškodb zaradi slabe telesne pripravljenosti.
- D Da je za mlade športnike zelo pomembno, da nosijo dobre športne copate.

2. vprašanje: ŠPORTNI COPATI

R110Q04

Zakaj, glede na članek, športni copati ne bi smeli biti preveč trdi?

.....

3. vprašanje: ŠPORTNI COPATI

R110Q05

Del članka pravi "Dobri športni copati bi morali zadostiti štirim merilom."

Katera so ta merila?

.....

.....

.....

4. vprašanje: ŠPORTNI COPATI

R110Q06

Poglej stavek, ki je skoraj na koncu članka. Ta je prikazan v dveh delih:

"Da bi se izognili manj resnim, toda bolečim stanjem kot je žulj ali celo rana ali atletska stopalo (glivična okužba)..." (prvi del)

"...mora copat omogočati izhlapevanje potu in preprečiti vstop vlage od zunaj." (drugi del)

Kakšno je razmerje med prvim in drugim delom tega stavka?

Drugi del

- A nasprotuje prvemu delu.
- B ponovi prvi del.
- C razloži problem, ki je opisan v prvem delu.
- D daje rešitev na problem, opisan v prvem delu.

KODIRNA SHEMA ZA NALOGE

UVOD

Raziskava PISA vsebuje različne tipe nalog: izbirni tip (naloge zaprtega tipa) in naloge s kratkimi ali daljšimi odgovori (naloge odprtega tipa).

Odgovori pri izbirnem tipu nalog in nekateri kratki odgovori bodo neposredno vnešeni v program za vnašanje podatkov.

Koderji morajo kodirati večino kratkih in vse daljše odgovore. Pričujoči kodirni priročnik vsebuje navodila za kodiranje odgovorov za naloge s področja bralne pismenosti.

Pretvarjanje kod v točke na nalogi poteka na naslednji način. Enomestne kode pomenijo tudi število točk (npr. koda 1 pomeni 1 točko, koda 0 in vse nepravilne kode pomenijo 0 točk). Pri dvomestnih kodah je število točk prva številka v kodi (npr. vse kode 21, 22, ... pomenijo 2 točki na nalogi, kode 11, 12, ... 1 točko na nalogi in kode 01, 02, ... in vse nepravilne kode pomenijo 0 točk).

STRUKTURA KODIRNEGA PRIROČNIKA

Kodiranje vsake naloge v priročniku obsega:

- **oznako za pravilnost odgovora.** Oznaka za popolnoma pravilen odgovor je "Pravilen odgovor". Odgovori, ki se ne upoštevajo (koda 0) in primeri, ko ni odgovora (koda 9), spadajo pod oznako "Nepravilen odgovor". Nekatere naloge imajo vmesne kode, zato spadajo pod oznako "Delno pravilen odgovor".
- **številčno kodo** (npr. koda 1) za vsako raven odgovorov;
- splošen **opis** vrste odgovora za vsako kodo; in
- **primere** odgovorov za vsako kodirno kategorijo; vsak odgovor je v svoji vrstici (alineja je označena s piko); naštetim odgovorom včasih sledi razlaga v poševnem tisku. Navedeni odgovori so le primeri možnih odgovorov in **niso** vsi možni odgovori.

SPLOŠNA NAČELA KODIRANJA

Pravopis in slovnica

Pravopisnih in slovničnih napak ne upoštevamo, razen če bistveno vplivajo na razumevanje sporočila. Vrednotenje bralne pismenosti ni preverjanje pisnega izražanja.

Presojanje

Opisne kode in primeri so navedeni zaradi čim večje objektivnosti, koder pa mora

kljub temu presoditi in se odločiti o mejah med kodami in o omejenosti posamezne kode. Osnovno načelo presojanja je, da mora koder kar najbolj presoditi, ali je učenec uspešno odgovoril na vprašanje. Koder naj ne odšteva "točk", če učenčev odgovor ni popoln.

Uporabljeni so izrazi "pravilen odgovor", "delno pravilen odgovor" in "nepravilen odgovor". Vendar nekatera vprašanja nimajo "pravih" odgovorov, ampak so odgovori razvrščeni glede na raven razumevanja besedila, teme ali vprašanja, ki jo učenec pokaže. "Pravilen odgovor" ne vključuje nujno le popolnoma pravilne ali popolne odgovore. S kategorijami "pravilen odgovor", "delno pravilen odgovor" in "nepravilen odgovor" razvrstimo odgovore učencev na tri skupine glede na raven učenčeve sposobnosti odgovarjanja na vprašanje.

POGOSTE TEŽAVE

Odgovor je napisan v obliki, ki je naloga ne zahteva.

V takih primerih naj koder upošteva, ali je učenec razumel smisel vprašanja in je uspešno odgovoril na vprašanje. Spodaj so navedeni primeri takih odgovorov in navodila, kako ravnati v takem primeru.

ZA POSAMEZNE DELE ODGOVORA SO NA VOLJO OŠTEVILČENE ČRTE, TODA UČENEC NA POSAMEZNO ČRTO NAPIŠE VEČ KOT EN (PRAVILEN) ELEMENT.

V tem primeru naj koder ne upošteva razvrstitve podatkov. Vsak element v odgovoru naj upošteva ločeno, ne glede na to, kako je zapisan na črtah.

VPRAŠANJE ZAHTEVA NAPISAN ODGOVOR, VENDAR UČENEC ODGOVORI TAKO, DA OBKROŽI ALI PODČRTA DEL BESEDILA.

Odgovor je potrebno kodirati glede na ta, kako dobro označen (obkrožen ali podčrtan) del besedila zadosti odgovoru, ki ga vprašanje zahteva. Če vprašanje od učenca zahteva, da »navede tri stvari iz besedila« in učenec nariše puščice iz korena vprašanja k ustreznim delom besedila, ali podčrta oz. obkroži tri stvari v besedilu, je potrebno odgovoru dodeliti kodo za pravilen odgovor. V kolikor pa vprašanje zahteva, da nanj učenec »odgovori s svojimi lastnimi besedami«, učenec pa le podčrta dele besedila, odgovoru dodelimo kodo za nepravilen odgovor.

Odgovor navaja več, kot je zahtevalo vprašanje, ali je delno "pravilen", vendar vsebuje dodatne elemente.

Preverite, ali so elementi v odgovoru protislovni.

PROTISLOVNI ELEMENTI

Če bi del odgovora lahko označili kot pravilen ali delno pravilen odgovor, vendar vsebuje protislovne elemente, ki spodbijajo "pravih" del, izberite kodo 0. Če je odgovor na vprašanje številka, v odgovoru pa sta zapisani dve različni številki, je to protisloven odgovor, zato ga označimo s kodo 0.

NEPROTISLOVNI ELEMENTI

Če elementi v odgovoru niso protislovni, je potrebno razmisliti ali ti elementi izhajajo iz omejenega ali širokega polja možnih odgovorov.

Omejeno polje možnih odgovorov

V nekaterih primerih je na razpolago zelo omejeno polje možnih odgovorov, ko morajo učenci na primer izbrati enega izmed štirih ali petih omenjenih dejavnikov. V tem primeru moramo odgovoru, ki vsebuje dva ali več elementov, od tega je en element nepravilen ali irelevanten, dodeliti kodo 0 (gre za enakovredno napako, kot če pri izbirnem tipu naloge obkrožimo več kot eno možnost).

Širše ali neomejeno polje možnosti

V nekaterih primerih je na razpolago zelo široko polje možnih odgovorov, ali znotraj samega besedila naloge ali izven njega. V tem primeru je odgovorom učencev potrebno dodeliti kode za sprejemljiv del odgovora, razen če nepravilni element odgovora nasprotuje besedilu.

Odvečno podčrtano besedilo

Ko je kot odgovor na vprašanje v besedilu podčrtanega več besedila kot je potrebno, moramo upoštevati naslednja pravila:

- Če je podčrtan del besedila, ki se ne nanaša na vprašanje oz. se ne nanaša na drugo vprašanje iste naloge, dodelimo kodo 0.
- Če je podčrtan del besedila, ki se ne nanaša na vprašanje, NANAŠA pa se na drugo vprašanje iste naloge, dodelimo kodo 1.

POSEBNE KODE

Koda 0

Če učenec neuspešno odgovori na vprašanje, odgovore kodiramo s kodo 0. Kodo uporabite tako, kot je navedeno pri vsaki nalogi.

Pozor: v kategorijo "Drugi odgovori" pod kodo 0 spadajo odgovori, kot so:

- odgovori "ne vem", "to vprašanje je pretežko", "zmanjkalo mi je časa", vprašaj ali pomišljaj (—);
- odgovor, ki je bil zapisan, nato pa izbrisan ali prečrtan, ne glede na to, ali ga lahko preberemo ali ne; in
- neresni odgovori, na primer šale, kletvice, imena zvezdnikov in negativne pripombe o testu.

Koda 9

Koda označuje, da "Ni odgovora". Uporabimo jo v primeru, ko učenec ni poskušal odgovoriti na vprašanje. Prazno mesto kodiramo s kodo 9. Odgovore, kot so "ne vem" in "zmanjkalo mi je časa" označimo s kodo 0.

KODIRNA SHEMA: AMANDA IN VOJVODINJA

R216Q01

AMANDA IN VOJVODINJA: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: C. da bi Amanda pomagala princu, da bi pozabil na svojo žalost.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R216Q02

AMANDA IN VOJVODINJA: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec omeni, da je to besedilo ležeče/v kurzivi/italik. Pravilen odgovor je tudi netehničen opis. Učenec lahko poleg kurzive omeni tudi oklepaj. Na primer:

- (So v) kurzivi/italiku.
- Napisani so ležeče.
- Takole: [Posnema ležeče črke.]
- Pisane črke.
- Pisava ležeče in uporaba oklepajev.
- Zapisane so z ožjo pisavo.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor. Na primer:

- Odrski napotki so v oklepajih. [Omemba oklepajev je pravilna, vendar zajema le nekatere odrske napotke, učenec pa ne omeni ležeče pisave.]
- Napisani so v drugačnem slogu.
- Drugačne črke.

ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje snovi ali pa so malo verjetni ali irelevantni. Na primer:

- Krepko/bold. [nepravilno]
- Majhne črke. [nepravilno]
- S pomočjo režiserja. [irelevantno]

AMANDA IN VOJVODINJA: TOČKOVANJE 3***Pravilen odgovor***

Koda 1: (Rekviziter) Učenec omeni kovček ALI kolo. Lahko citira stavek iz odrskih napotkov. Na primer:

- Njen mali kovček.
- Kolo.

IN: (Zvokovni mojster) Učenec omeni ptičje petje ALI (večerne) ptice ALI ščeбетanje ALI zvonec na kolesu ALI veter ALI tišino. Učenec lahko citira stavek iz odrskih napotkov. Na primer:

- V večerni zrak se zareže zvonjenje kolesnega zvonca.
- Slišati je le še veter.
- Večerne ptice.
- Večerne ptice so zamenjale popoldanske.

IN: (Lučni mojster) Učenec omeni postavo ALI blede postavo ALI [popolno] temo ALI večer. Na primer:

- Park je poln senc.
- Globlje v senco dreves.
- Mračni se.
- Večerni zrak.

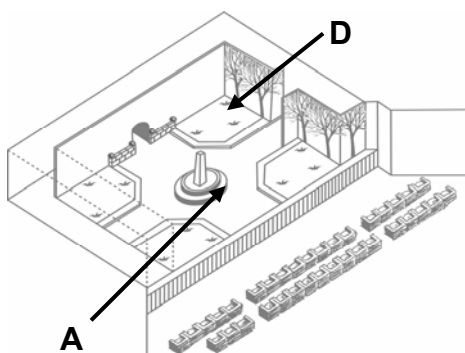
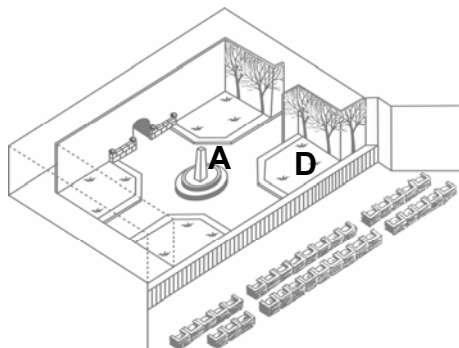
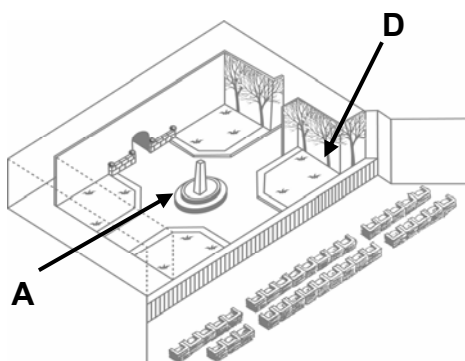
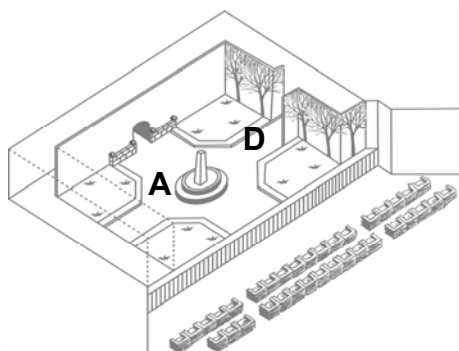
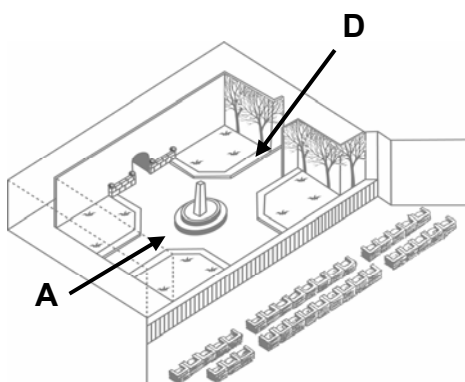
Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

AMANDA IN VOJVODINJA: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

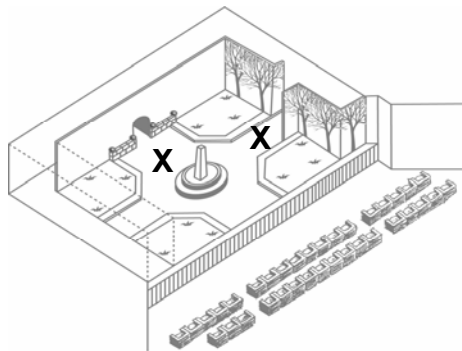
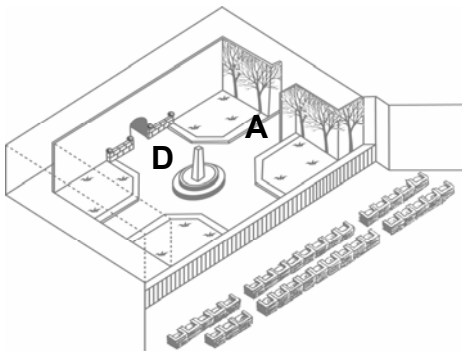
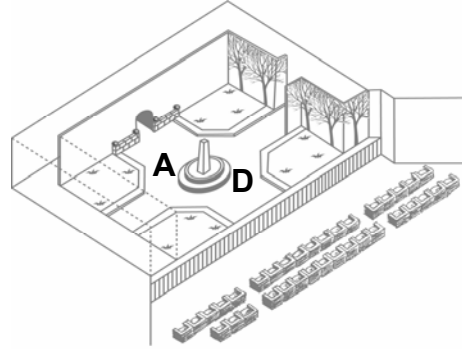
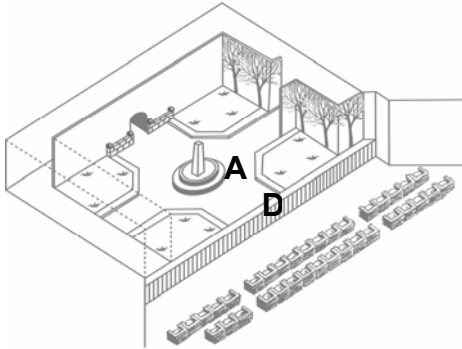
Koda 1: A je nekje ob obelisku in D je za drevesi ali pri njih. Na primer:

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

Na primer:

R216Q06

AMANDA IN VOJVODINJA: TOČKOVANJE 5

Pravilen odgovor

Koda 1: D. Princ ni opazil, da je Amanda podobna Léocadii.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

KODIRNA SHEMA: ČADSKO JEZERO

R040Q02

ČADSKO JEZERO: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: A. Približno dva metra.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R040Q03A

ČADSKO JEZERO: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki navajajo 11 000 let pr. n. št. (ali približek od 10 500 do 12 000, kar kaže, da je učenec pravilno interpretiral diagram). Na primer:

- 11 000.
- 11 000 let pr. n. št.
- 10 500 let pr. n. št.
- Tik pred 10 000 let pr. n. št.
- Približno 12 000.
- Približno 11 000 let pr. n. št.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori, vključno s puščico, ki kaže na začetno točko grafa. Na primer:

- 10 000 let pr. n. št. [*Učencu ni uspelo pravilno interpretirati diagrama.*]
 - 20 000 let pr. n. št.
 - 8000 let pr. n. št. [*Gledal je napačno številko.*]
 - ~~11 000 pr. n. št.~~ 4000 let pr. n. št. [*Ne upoštevajte prečrtanega odgovora.*]
 - 0.
-

R040Q03B

ČADSKO JEZERO: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki se nanašajo na ponovno pojavljanje jezera. Opomba: odgovor je lahko pravilen, tudi če je prejšnji odgovor nepravilen. Na primer:

- Čadsko jezero se je ponovno pojavilo 11 000 let pr. n. št., potem ko je popolnoma izginilo približno 20 000 let pr. n. št.
- Jezero je izginilo v ledeni dobi in se vrnilo približno v tem času.
- Takrat se je spet pojavilo.
- Približno 11 000 let pr. n. št. je prišlo nazaj.
- Takrat se je jezero spet pojavilo, potem ko ga 9000 let ni bilo.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- Takrat so se začele pojavljati živali.
- 11 000 let pr. n. št. so začeli ljudje ustvarjati jamsko umetnost.
- 11 000 let pr. n. št. se je jezero (prvič) pojavilo.
- Ker je takrat Čadsko jezero popolnoma presahnilo.
- Ker je bil to prvi premik na grafu.

R040Q04

ČADSKO JEZERO: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

Koda 1: A. da so živali jamske umetnosti obstajale na tem predelu v času, ko so bile narisane.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R040Q06

ČADSKO JEZERO: TOČKOVANJE 5

Pravilen odgovor

Koda 1: C. potem ko je raven vode Čadskega jezera padala več kot tisoč let.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

KODIRNA SHEMA: DAR

R119Q09

DAR: TOČKOVANJE 1

1. govorec – “brezsrčna in kruta”

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec napiše primer iz zgodbe, s katerim podpre trditev, da je ženska brezsrčna in kruta. Učenec omeni, da hoče ustreliti panterja ali da je ustrelila proti njemu. Lahko uporabi citate ali razloži s svojimi besedami. Na primer:

- Skuša ustreliti panterja.
- Kruta je, ker je njena prva misel, da bi ustrelila panterja.
- Zasmeji se, ko pomisli, da bo ubila mačko.
- Ko je jedla, se je smejala panterjevemu stokanju.
- Vzela je puško in ustrelila v okno. *[Citira.]*

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor. Na primer:

- Ni prijazna do panterja.

ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje besedila ali pa so malo verjetni ali irelevantni. Na primer:

- Kruta je, ker panterja ni spustila v hišo. *[Malo verjetno je, da bi lahko storila kako drugače, saj je panter v zgodbi predstavljen kot nevaren.]*
- Fant meni, da bi morala ženska pokazati več sočutja. *[Irelevantno: razloži, kaj je rekel fant v pogovoru, ne sklicuje se na zgodbo.]*

2. govorec – “sočutna”

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec napiše del zgodbe, s katerim podpre trditev, da je ženska sočutna. Učenec lahko omeni to, da je nahranila panterja ali pa bolj na splošno opiše njeno sočutnost do panterja. Lahko uporabi citate ali razloži z drugimi besedami. Na primer:

- Radodarna je, ker deli hrano z mačko.
- Da mu šunko.
- Vzela je ostanek šunke in mu jo zalučala skozi razbito šipo. *[Citira.]*
- Ko je prvič zaslišala panterja, se ji je zdel žalosten, ne strašen. *[Dokaz, da je sposobna sočutja do panterja.]*
- Piše “si je zaželela jokati, zase, za vse ljudi, za vse v poplavi”. *[Citira dokaz njene sočutnosti na splošno.]*

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor. Na primer:

- Vede se sočutno.
- Prijazna je.

ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje besedila ali pa so malo verjetni ali irelevantni. Na primer:

- Punca meni, da je bila ženska prijazna. *[Irelevantno: razloži, kaj je rekla punca v pogovoru, ne nanaša se na zgodbo.]*

R119Q01

DAR: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: C. Njeno hišo obdaja poplava.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R119Q07

DAR: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

Koda 2: Učenec prepozna, da je namen avtorjevih opisov vzbuditi usmiljenje/sočutje. Sklicevanje na avtorjevo namero ali učinek na bralca je lahko izraženo ali skrito. Tudi sklicevanje na to, kaj se zgodi v drugi polovici zgodbe, je lahko izraženo ali skrito. Učenec lahko omeni, da:

- (1) citirani opisi povezujejo panterja z žensko (ali ljudmi na splošno) v nesreči; ALI
- (2) citirani opisi pripravijo bralca na njeno poznejše sočutno vedenje do panterja; ALI
- (3) panter je prikazan kot predmet sočutja.

Na primer:

- Panther se zdi skoraj kot človek, zato je kot ženska, in oba se ti smilita. *[Pojasni sklicevanje na povezavo med panterjem in žensko/ljudmi. (1) Jasno sklicevanje na učinek na bralca.]*
- Takoj spoznaš, da je tudi panter žrtev poplave. *[Skrito sklicevanje na povezanost panterja in ljudi v besedici "tudi". (1) Jasno sklicevanje na učinek na bralca.]*
- Ženski se smili še preden spozna, kaj je. *[Odlomke poveže s poznejšim sočutnim vedenjem ženske (2), brez jasnega sklicevanja na namero ali učinek.]*
- Panther se ti zasmili. *[Skrito je pravilno razumevanje odtenkov v opisih. (3) Jasno sklicevanje na učinek na bralca.]*
- Zazdi se žalosten in v težavah/stiski. *[Skrito razumevanje odtenkov opisov (3), s skritim sklicevanjem na avtorjev namen.]*

Delno pravilen odgovor

- Koda 1: Učenec omeni verjetno namero (ali učinek) citiranih opisov, ki pa ni vzbujanje sočutja. Odgovor mora biti skladen z razumevanjem besedila. Sklicevanje na avtorjevo namero ali učinek na bralca je lahko izraženo ali skrito. Tudi sklicevanje na dogodke v drugem delu zgodbe je lahko izraženo ali skrito. Učenec lahko omeni:
- (1) namero/učinek ustvarjanja napetosti in skrivnostnosti (Pozor: izraza, kot sta "prestrašen" in "strašen", kažeta nerazumevanje citiranih opisov; "zanimivo", "lahko berljivo" in "jasno" pa niso dovolj določeni); ALI
 - (2) to, da je panter predstavljen tako, kot ga vidi ženska.
- Na primer:
- Ker ustvari napetost/suspenz. Najprej ne veš, kdo se oglasi/krikne. [1]
 - V zgodbo počasi vpelje panterja. [1]
 - Vznemirljivo je. [1]
 - Ne veš, kaj je, tako kot ženska ne ve. [Kombinacija (1) in (2).]
 - Opiše, kaj ženska čuti do panterja. [2]

- ALI: Učenec napiše podatek iz citiranih opisov. Odgovor mora biti skladen z razumevanjem besedila. Sklicevanje na avtorjeve namere ali učinek na bralca je lahko izraženo ali skrito. Tudi sklicevanje na dogodke v drugem delu zgodbe je lahko izraženo ali skrito. Učenec lahko omeni:
- (1) realističen opis panterja; ALI
 - (2) način, na katerega se opis ujema z resnično situacijo.
- Na primer:
- Panther je divja žival, divje živali pa se oglašajo/kriknejo. [1]
 - Panther je bil lačen, panterji pa se oglašajo, ko so lačni. [1]
 - Hrup, ki ga je zganjal, je opazila, ker ga zaradi teme ni mogla videti. [2]
 - Ko je zaslišala panterja, se je spomnila, da ga je že slišala. [2]

Nepravilen odgovor

- Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor. Na primer:
- Tako je bolj zanimivo.
 - To je močan opisni jezik.
- ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje besedila ali pa so malo verjetni ali irelevantni. Na primer:
- Panther zveni hudobno, kot bi komaj čakal, da jo zgrabi. [malo verjetno]
 - Opisi prikažejo panterja tako, da bi prestrašili bralca. [nepravilno]
 - Zgodbo pripoveduje s panterjevega stališča. [nepravilno]

R119Q06

DAR: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

- Koda 1: B. Zaplavala je po vodi.

Nepravilen odgovor

- Koda 0: Drugi odgovori.

DAR: TOČKOVANJE 5**Pravilen odgovor**

Koda 1: Učenec prepozna globlji pomen, in sicer to, da je žensko spodbudilo usmiljenje ali empatija do panterja. Učenec morda omeni, da ženska ni ravnala zavestno. Na primer:

- Zasmilil se ji je.
- Ker je vedela, kaj pomeni biti lačen.
- Ker je sočutna.
- Da bi mu pomagala preživeti.

ALI: Učenec prepozna, da zgodba ne razloži jasne pobude ženske in/ali da ravna podzavestno. Na primer:

- Ni premišljevala o tem, kaj počne.
- To je naredila spontano.
- Nagon.
- Ni vedela.
- Zgodba tega ne pove.

ALI: Učenec omeni panterjevo potrebo po hrani ali pomoči, vendar ne omeni pobude ženske. Na primer:

- Ker je bil lačen.
- Ker se je oglašal.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor.

ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje besedila ali pa so malo verjetni ali irelevantni. Učenec lahko omeni, da je ženska tako ravnala iz strahu ali da bi se zavarovala. Na primer:

- Mislila je, da bo panter odšel, če ga nahrani.
- Hotela ga je udomaćiti. [*malo verjetno*]
- Da bi postala njegova prijateljica. [*malo verjetno*]
- Ker ji je bil všeč. [*malo verjetno*]

DAR: TOČKOVANJE 6**Pravilen odgovor**

Koda 1: C. Mačko je nameravala ustreliti.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

DAR: TOČKOVANJE 7

Pravilen odgovor

Koda 2: Odgovor ni le dobesedna razlaga zgodbe, a je v skladu s pravilnim in natančnim razumevanjem. Konec zgodbe ovrednoti kot tematsko celoto, tako da zadnji stavek poveže z osrednjimi odnosi, temami in metaforami v zgodbi. Odgovori se nanašajo, na primer, na odnose med panterjem in žensko, na preživetje, na dar ali zahvalo. Mnenje o primernosti konca je lahko jasno izraženo ali skrito. Na primer:

- Da. Zgodba je žensko pripeljala v stik z bistvom življenja, oglodana kost pa je simbol za to.
- Da. Ogloodana kost, ki jo je panter pustil za sabo, je bila tudi nekakšen dar, sporočilo, ki pomeni "živi in pusti živeti".
- Da. Kost je kot dar, to pa je tema zgodbe.
- Da. Kost nas opomni, kaj bi se lahko zgodilo z žensko.
- Primeren je, ker se je žival nekako zahvalila za šunko.

ALI: Odgovor ni le dobesedna razlaga zgodbe, a je v skladu s pravilnim in natančnim razumevanjem. Konec zgodbe ovrednoti z izrazi o slogu ali vzdušju, in sicer tako, da zadnji stavek poveže s splošnim slogom in vzdušjem v zgodbi. Mnenje o primernosti konca je lahko jasno izraženo ali skrito. Na primer:

- Da, ujema se z dejanskim pripovedovanjem zgodbe.
- Da, nadaljuje učinek srhljive zgodbe.
- Ne, preveč odsekan zaključek zgodbe, ki je drugače zelo detajlno opisana.

Delno pravilen odgovor

Koda 1: Dobesedni odgovori, ki razlagajo zgodbo skladno s pravilnim razumevanjem. Učenec ovrednoti konec kot pripovedni niz, tako da zadnji stavek poveže z dogodki, (npr.: mačka je pojedla šunko, obisk panterja, umikanje poplave). Mnenje o primernosti konca je lahko jasno izraženo ali skrito. Na primer:

- Ja, odgovori na vprašanje, ali je mačka pojedla hrano.
- Ne. Del o mesu se je že končal.
- Končano je, ker mesa ni več, zgodbe pa tudi ne.
- Da. Poplava se je umaknila, mačka je pojedla hrano, zato ni razloga, da bi še ostala.
- Konec se mi je zdel dober, ker dokazuje, da je bil na njeni verandi panter. *[Razumevanje na dobesedni ravni, da so se dogodki v zgodbi "res zgodili".]*
- Ne, konec ni primeren, to ni bil dar, ampak huda nevarnost. *[Kaže na dobesedno razumevanje.]*
- Primerno je bilo, da opiše, da je bilo po dežju. *[Se sklicuje na konec povodnji.]*

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pomanjkljiv ali nejasen odgovor. Na primer:

- Več kot učinkovit je. Res te pretrese.
- Ne, zgodba ni povezana s koncem.
- Ne. Bolje bi jo bilo končati bolj vznemirljivo. *[Konca ne poveže z zgodbo.]*
- Konča se z opisom kosti.

ALI: Odgovori, ki kažejo nepravilno razumevanje besedila ali pa so malo

verjetni ali irelevantni. Na primer:

- Ja, pokaže, da so bile to le sanje. [*malo verjetno*]
- Ne, kajti bralec ne ve, zakaj je mačka odšla. [*Kaže nepravilno razumevanje.*]

KODIRNA SHEMA: DELO

R088Q01

DELO: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: D. Na skupini delovna sila in ni del delovne sile.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R088Q03

DELO: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 2: Odgovori, ki kažejo, da je učenec povezal številko v diagramu IN “tisoče” v naslovu/opombi: 949 900. Upoštevajte tudi približke od 949 000 do 950 000 navedene s številko ali z besedami. Sprejmite tudi 900 000 ali milijon (naveden s številko ali z besedami) s kvalifikatorjem.

- 949 900.
- Malo manj kot devetstopetdesettisoč.
- 950 000.
- 9499 tisoč.
- Skoraj milijon.
- Približno 900 tisoč.
- 9499 · 1000.
- 949 900.
- 949 (000).

Delno pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki kažejo, da je učenec našel številko v drevesnem diagramu, ampak je ni pravilno povezal s “tisoči” v naslovu/pripombi. Odgovori, ki navajajo 9499 z besedami ali številko. Upoštevajte približke, primerljive s tistimi pri kodi 2.

- 9499.
- 94 900.
- Skoraj tisoč.
- Malo manj kot 950.
- Približno 900.
- Malo manj kot 1000.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- 35,8 %.
- 7,50 %.

DELO: TOČKOVANJE 3

	“delovna sila: zaposlen”	“delovna sila: nezaposlen”	“ni del delovne sile”	ne sodi v nobeno kategorijo
honorarno zaposleni natak, star 35 let	☒			
poslovna ženska, stara 43 let, ki dela 60 ur na teden	☒			
redno vpisani študent, star 21 let			☒	
moški, star 28 let, ki je pred kratkim prodal delavnico in išče delo		☒		
ženska, stara 55 let, ki nikoli ni delala ali si želela delati zunaj doma			☒	
babica, stara 80 let, ki še vedno nekaj ur na dan dela na družinski tržni stojnici				☒

Pravilen odgovor

Koda 2: 5 pravih odgovorov.

Delno pravih odgovor

Koda 1: 3 ali 4 pravih odgovori.

Nepravih odgovor

Koda 0: 2 ali manj pravih odgovorov.

DELO: TOČKOVANJE 4

značilnosti drevesnega diagrama	odgovor
napisi v okvirčkih (npr. "delovna sila")	se ne spremeni
odstotki (npr. "64,2 %")	se spremeni
številke (npr. "26565")	se spremeni
opombe pod drevesnim diagramom	se ne spremeni

Pravilen odgovor

Koda 1: Vsi 3 odgovori so pravilni.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Pravilna sta 2 odgovora ali manj.

DELO: TOČKOVANJE 5***Pravilen odgovor***

Koda 1: C. kategorije znotraj vsake skupine.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

KODIRNA SHEMA: GRAFITI

R081Q01

GRAFITI: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: B. predstaviti mnenje o grafilih.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R081Q05

GRAFITI: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki kažejo, da je učenec razumel, da je primerjala grafite z oglaševanjem in se ujemajo z zamisljivo, da je oglaševanje zakonita oblika grafitov. Na primer:

- Da bi pokazala, da je lahko oglaševanje prav tako vsiljivo kot grafiti.
- Ker nekateri ljudje menijo, da je oglaševanje tako grdo, kot risanje s pršilom.
- Reči hoče, da je oglaševanje samo zakonita oblika grafitov.
- Meni, da je oglaševanje enako kot grafiti.
- Ker te ne prosijo za dovoljenje, da bi postavili oglasne table. [*Primerjava med oglaševanjem in grafiti je posredna.*]
- Ker so oglasi postavljeni v družbo brez dovoljenja, tako kot grafiti.
- Ker so oglasne table enako kot grafiti. [*Minimalen odgovor. Prepozna podobnost, ampak ne pove, v čem je podobnost.*]
- Ker je tudi to oblika razstavljanja.
- Ker oglaševalci nalepijo plakate na zidove in ona meni, da so to prav tako grafiti.
- Ker je tudi to na zidovih.
- Ker so na videz prav tako prijetni ali neprijetni.
- Sklicuje se na oglaševanje, ker je sprejemljivo, v nasprotju z grafiti. [*Podobnost med grafiti in oglaševanjem je nakazana s primerjavo odnosa do njiju.*]

ALI: Odgovori, kjer je učenec prepoznal, da je sklicevanje na oglaševanje strategija, s katero avtorica zagovarja grafite. Na primer:

- Da bi videli, da so grafiti kljub vsemu zakoniti.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Odgovori, ki so pomanjkljivi ali nejasni. Na primer:

- Tako bi rada poudarila bistvo.
- Ker tako hoče, jih je omenila kot primer.
- To je strategija.
- Zaščitni znaki družb in imena trgovin.

ALI: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:

- Opisuje grafite.
- Ker ljudje rišejo grafite čeznje.
- Grafiti so vrsta oglaševanja.
- Ker so grafiti oglaševanje za določenega človeka ali skupino. *[Napačna primerjava: grafiti so oblika oglaševanja.]*

R081Q06A

GRAFITI: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

- Koda 1: Odgovori, kjer učenec razlaga svoje stališče, tako da se sklicuje na vsebino enega ali obeh pisem. Lahko se sklicuje na glavno stališče avtorice (se pravi za ali proti) ali na podrobnost njenih utemeljitev. Tolmačenje utemeljitev avtoric mora biti prepričljivo. Razlaga ima lahko obliko obnove dela besedila, ne sme pa biti v celoti ali večinoma prepisana brez predelave ali dodatkov. Na primer:
- Strinjam se s Helgo. Grafiti so nezakoniti in zato je to vandalizem.
 - S Helgo, ker sem proti grafitom. *[Minimalen odgovor.]*
 - S Sonjo. Mislim, da je hinavsko kaznovati ustvarjalce grafitov in potem zaslužiti milijone s kopiranjem njihovega oblikovanja.
 - Po svoje se strinjam z obema. Slikanje po zidovih na javnih mestih bi moralo biti nezakonito, ampak tem ljudem bi morali dati priložnost, da bi ustvarjali kje drugje.
 - S Sonjo, ker ji ni vseeno za umetnost.
 - Z obema se strinjam. Grafiti so slabi, oglaševanje pa tudi, zato ne bom hinavski.
 - S Helgo, ker tudi jaz ne maram preveč grafitov, razumem pa tudi Sonjino stališče in da ni hotela obsojati ljudi, ker počnejo nekaj, v kar verjamejo.
 - S Helgo, ker je res škoda pokvariti ugled mladih ljudi za nič. *[Mejni primer: neposredno navaja, ampak to vstavi v drugo besedilo.]*
 - S Sonjo. Res je, da se vzorci in barve, ukradeni z grafitov, pojavljajo v trgovinah in so jih sprejeli ljudje, ki menijo, da so grafiti grdi. *[Razlaga je mešanica stavkov iz besedila, ampak stopnja spreminjanja kaže na to, da je besedilo dobro razumljeno.]*

Nepravilen odgovor

- Koda 0: Učenec zagovarja svoje stališče samo z neposrednim navajanjem (z ali brez narekovajev). Na primer:
- S Helgo, ker se strinjam, da bi morali ljudje poiskati načine izražanja, ki ne nakopljejo dodatnih stroškov družbi.
 - S Helgo. Zakaj bi kvarili ugled mladih ljudi?
- ALI: Odgovori, ki so pomanjkljivi ali nejasni. Na primer:
- S Sonjo, ker menim, da v Helginem pismu utemeljitve niso upravičene. (Sonja primerja svoje utemeljitve z oglaševanjem itn.). *[Odgovor se nanaša na slog ali kakovost utemeljitve.]*
 - S Helgo, ker je navedla več podrobnosti. *[Odgovor se nanaša na slog ali kakovost utemeljitve.]*
 - Strinjam se s Helgo. *[Manjka zagovor mnenja.]*
 - S Helgo, ker verjamem, kar pravi. *[Manjka zagovor mnenja.]*
 - Z obema, ker razumem, zakaj Helga tako misli. Ampak tudi Sonja ima prav. *[Manjka zagovor mnenja.]*
- ALI: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:

- Bolj se strinjam s Helgo. Zdi se mi, da Sonja ne ve, kaj naj si misli.
- S Helgo, ker meni, da so nekateri nadarjeni. *[Napačno razumevanje Helginih utemeljitev.]*

R081Q06B

GRAFITI: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, kjer se učenec pri razlagi mnenja sklicuje na slog ali obliko enega ali obeh pisem. Nanašati se morajo na merila kot so slog pisanja, zgradba, utemeljitev, tehtnost utemeljitev, ton, uporabljena zvrst ali strategija za prepričanje bralca. Izrazi kot so "boljše utemeljitve" morajo biti podkrepljeni. Na primer:

- Helgino. Da ti misliti glede veliko reči in omenila je škodo za okolje, ki ga povzročijo ustvarjalci grafitov, kar je po mojem zelo pomembno.
- Helgino pismo je učinkovito, ker neposredno nagovori ustvarjalce grafitov.
- Mislim, da je Helgino pismo boljše. Sonjino se mi zdi malce pristransko.
- Mislim, da je Sonja predložila zelo močno utemeljitev, toda Helgino pismo je boljše sestavljeno.
- Sonjino, ker pravzaprav ni merila na nikogar. *[Pojasni svojo izbiro v smislu kakovosti vsebine. Razlaga je jasna, ko si jo razložimo kot "nikogar ne napade".]*
- Všeč mi je Helgino pismo. Precej odločno je izrazila svoje mnenje.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Odgovori, kjer učenec presoja v smislu strinjanja ali nestrinjanja s stališčem avtorice ali preprosto pove vsebino z drugimi besedami. Na primer:

- Helgino. Strinjam se z vsem, kar pravi.
- Helgino pismo je boljše. Grafiti so dragi in potratni, tako kot pravi.

ALI: Odgovori, kjer učenec presoja brez ustrezne razlage. Na primer:

- Sonjino pismo je najboljšje.
- Sonjino pismo je lažje brati.
- Helga ima boljše utemeljitve.

ALI: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:

- Helgino je bolje napisano. Postopoma razvija problem in na osnovi tega pride do logičnega sklepa.
- Sonjino, ker vse do konca pisma ne razkrije svojega stališča.

KODIRNA SHEMA: GRIPA

R077Q02

GRIPA: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: B. Cepljenje bo potekalo med delovnim časom.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R077Q03

GRIPA: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 2: Odgovori, ki se pravilno nanašajo na besedilo IN kjer je slog povezan z namenom ter kažejo, da je učenec prepoznal namen avtorice, da bi bilo obvestilo "prijazno in vzpodbudno". Odgovor mora biti VSAJ ENO OD naslednjega:

- (1) podrobno se nanaša na eno od značilnosti (ureditev, slog pisanja, slike ali druge grafike ali druge podobne podrobnosti) – torej na določen del ali kakovost prikaza;

IN/ALI

- (2) pri oceni uporabi druge izraze poleg "prijazno" in "vzpodbudno". (Upoštevajte, da izrazi kot so "zanimiv", "lahko berljiv" in "jasen" sami po sebi niso dovolj natančni.)

Mnenje o tem, ali je Fani uspelo, je lahko jasno izraženo ali samo nakazano. Na primer:

- Ne, postavitve slike injekcije na začetek ni dobra zamisel. To je videti strašljivo. *[Nanaša se na določen del oblikovanja: na določeno sliko (1). Za oceno uporabi svoj izraz: "strašljivo" (2).]*
- Ja, slike razdelijo besedilo, ki ga je zato lažje brati. *[Opiše določen videz ureditve (1).]*
- Stripovska slika virusa je prijazna. *[Nanaša se na določen videz ("stripovska") ene od ilustracij (1).]*
- Ne, risbe so otročje in nebistvene. *[Uporabi svoja izraza ("otročje", "nebistveno") za oceno ene od značilnosti, omenjenih v osnovi (2).]*
- Da, slog pisanja je sproščen in neuraden. *[Uporabi svoja izraza ("sproščen", "neuraden"), za oceno ene od značilnosti, ki so omenjene v osnovi (2).]*
- Ja, slog je topel in vablljiv. *[Uporabi svoja izraza za oceno sloga (2).]*
- Besedila je preveč. Ljudem se ga ne bo ljubilo brati. *[Nanaša se na ustrezno lastnost predstavitev: na količino besedila (1). Za oceno uporabi svoje izraze (2).]*
- Ne sili ljudi, da bi se cepili, in to bi ljudi vzpodbudilo. *[Nakazuje povezavo s pristopom ali zvrstjo: vidikom sloga (2).]*
- Ne, slog pisanja je zelo uraden. *[Sporna, ampak prepričljiva uporaba svojega izraza za oceno: "uraden" (2).]*

Delno pravilen odgovor

- Koda 1: Odgovori, ki se pravilno nanašajo na besedilo IN povezujejo namen s podatki in vsebino (bolj kot s slogom) ter kažejo, da je učenec prepoznal avtorčin namen, da bi bilo obvestilo "prijazno in vzpodbudno". Mnenje o tem, ali je Fani uspelo, je lahko jasno izraženo ali samo nakazano. Na primer:
- Ne, sporočilo o tem, da boš dobil injekcijo, nikakor ne more biti prijazno in vzpodbudno.
 - Ja, uspelo ji je. Ponuja veliko možnosti in je pripravljena urediti čas za cepljenje proti gripi. Daje celo nasvete za zdravlje.

Nepravilen odgovor

- Koda 0: Odgovori, ki so pomanjkljivi ali nejasni. Na primer:
- Ja, zveni, kot da je to dobra zamisel.
 - Ja, je prijazno in vzpodbudno. *[Izraza se ne nanašata na določeno značilnost.]*
 - Ne, ne učinkuje.
 - Ne, ker nekateri podatki niso pravilni. *[Odgovor se nanaša na vsebino, ni pa povezan z zamisljo o "prijaznem in vzpodbudnem" slogu.]*
 - Ja, ilustracije so vzpodbudne in tudi slog objave je zadovoljiv. *["Ilustracije so vzpodbudne" ne pove nič več od vprašanja. Razlaga "tudi slog objave je zadovoljiv" je preveč nejasna.]*
 - Uspelo ji je, besedilo je jasno in berljivo. *[Uporabljeni izrazi niso dovolj določni.]*
 - Mislim, da ji je uspelo. Izbrala je risbe in napisala zanimivo besedilo. *[Slike niso ocenjene in izraz "zanimivo besedilo" je preveč nejasen.]*
- ALI: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:
- Ja, vsi bi se morali cepiti. *[Nebistveno in napačno.]*
 - Ne, risbe nimajo nič s sporočilom. *[Napačno.]*
 - Ja, ker hoče, da ljudi zaskrbi, da ne bi dobili gripe. *[Odgovor je v nasprotju z zamisljo o "prijaznem in vzpodbudnem" slogu.]*
 - Dobro je, ampak to je le eno mnenje. *[Nebistveno.]*
 - Ja, podaja jedrnat podatke o tem, kaj bodo storili, da ustavijo gripo. *[Nebistveno, na vsebino se nanaša na nedoločen način.]*
 - Ja, samo dejstva navaja. *[Nebistveno.]*
 - Ja, ker bi se moralo cepiti več ljudi. *[Izraža splošno mnenje o cepljenju, ne nanaša pa se na slog ali podrobnosti vsebine.]*
 - Ja, ji je, ker nihče noče zboleti. Vsak hoče biti zdrav. *[Nebistveno.]*

R077Q04

GRIPA: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

- Koda 1: B. dobra zamisel, ampak ni nadomestilo za telovadbo in zdravo prehrano.

Nepravilen odgovor

- Koda 0: Drugi odgovori.

GRIPA: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, kjer učenec obravnava del besedila v zvezi z izrazom "zavaja", tako da nakaže, da obstaja morebitno protislovje. ("Kdo naj bi se cepil? Vsi, ki..." je v nasprotju s "Kdo naj se ne bi cepil?"). Lahko razloži, v čem je protislovje ali pa tudi ne. Strinjanje ali nestrinjanje je lahko jasno izraženo ali samo nakazano. Na primer:

- Ja, ker bi bilo za nekatere ljudi cepljenje nevarno (npr. nosečnice). *[Opiše protislovje.]*
- Ne, ker moraš prebrati samo še nekaj vrstic, da bi ugotovil, da se nekateri ljudje ne smejo cepiti, na splošno pa si želi, da bi se ljudje cepili.
- Ja, ker napiše "vsi", pozneje pa govori o ljudeh, ki naj se ne bi cepili. *[Prepozna protislovje.]*
- Ta vrstica namiguje, da bi se morali vsi cepiti, kar pa ni res. *[Protislovje je na kratko nakazano.]*
- Ja, deloma. Mogoče bi bilo bolje: "Vsi, ki bi se radi zaščitili pred virusom, ampak nimajo naslednjih bolezenskih znakov ali bolezni." *[Novo besedilo, ki ga predlaga, kaže na prepoznavanje protislovja.]*

ALI: Odgovori, kjer učenec obravnava del besedila v zvezi z izrazom "zavaja" in nakaže, da je izjava morda pretirana. (Torej, vsi ne potrebujejo cepljenja ali cepljenje ne zagotavlja popolne zaščite.) Lahko pojasni, zakaj je pretirana, ali pa tudi ne. Strinjanje ali nestrinjanje je lahko jasno izraženo ali samo nakazano. Na primer:

- Morala bi jih izpustiti, saj cepljenje ne zagotavlja, da ne boš dobil gripe.
- Ne strinjam se, čeprav zveni, kot da boš zagotovo dobil gripo, če se ne cepiš.
- Cepljenje ni popolna zaščita.
- Naj jih izpusti, saj gripe ne dobijo vsi, zlasti če imajo kondicijo in so zdravi.
- Ja, strinjam se, ker tako zveni bolj sprejemljivo dobiti injekcijo. *[Nakazuje na pretiravanje, čeprav ne določno.]*

Nepravilen odgovor

Koda 0: Odgovori, kjer učenec obravnava ta del besedila, ampak ne v zvezi z izrazom "zavaja". Na primer:

- (1) Nakaže, da je izjava močna, učinkovita in/ali spodbudna, ne omenja pa možnega protislovja ali zavajajočega dejavnika; ALI
 - (2) Nakaže, da je izjava "Vsi, ki bi se radi zaščitili pred virusom" odvečna, ker navaja, kar je očitno.
- Dobro je, da je vnesla to izjavo, ker bo spodbudila ljudi. *[1]*
 - Naj ostane, ker tako sporočilo pade v oči. *[1]*
 - Mislim, da bi morala ta stavek izpustiti, ker se razume že samo po sebi, da se hočejo vsi zaščititi pred virusom, tudi če tega ne dosežejo s cepljenjem. *[2]*

ALI: Odgovori, ki so pomanjkljivi ali nejasni ali ponovijo izraz "zavaja" brez razlage. Na primer:

- Naj jih pusti noter, dobre so. *[Ni razlage.]*
- Namesto naslova bi morali dati še eno risbo. *[Ni razlage.]*
- Ja, ta stavek zavaja in lahko povzroči težave. *[Ni razlage.]*

ALI: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:

- Morala bi jih izpustiti, saj ima vsak pravico, da se odloči zase. *[Nerazumevanje zvrsti besedila: ne gre za ukaz.]*

- Mislim, da bi morala k besedi VIRUSOM dodati besedo GRIPE, ker bodo ljudje, ki bodo obvestilo samo preleteli, mogoče mislili, da gre za kakšen drug virus in ne za gripo. *[Neprepričljiva razlaga za "zavajanje".]*
- Ja, ljudje se mogoče zanimajo za to, ampak se bojijo injekcij. *[Nebistveno.]*

R077Q06

GRIPA: TOČKOVANJE 5

Pravilen odgovor

Koda 1: D. Miha iz računovodstva, ki bi se rad cepil, ampak bo na dopustu v tednu, ki se začne s 17. majem.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

KODIRNA SHEMA: NOVI ZAKONI

R236Q01

NOVI ZAKONI: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec podčrta ALI obkroži stavek ALI del stavka, v katerem je vsaj eno od spodaj naštetega:

- (1) "določili so komisijo"
- (2) "trimesečni odlog, v tem času pa naj bi se javnost odzvala na priporočilo komisije ..."

Na primer:

- [Podčrta] ... Avstralci so določili komisijo, ki naj bi preučila zadevo ... [Učenec je podčrtal enega od pravih stavkov.]
- [Podčrta] ... Avstralci so določili komisijo, ki naj bi preučila zadevo ... in ... predlagali so trimesečni odlog, v tem času pa naj bi se javnost odzvala na priporočilo komisije ... [Učenec je podčrtal oba stavka v besedilu, na katera se nanaša vprašanje.]
- [Podčrta] ... Avstralci so določili komisijo, ki naj bi preučila zadevo ... in ... Nedavno je morala neka ženska v Franciji na sodišče, da bi ji dovolili zaploditi otroka iz zamrznjene sperme pokojnega moža ... [En del besedila je pravilno podčrtan; drugi se nanaša na naslednje vprašanje, zato je sprejemljivo.]

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- [Podčrta] ... Zarodka bi morali odtajati, je povedal odbor, kajti za darovanje zarodkov je potrebno soglasje "izdelovalcev", tega pa ni bilo mogoče dobiti ... [Učenec je podčrtal irelevanten del besedila.]
- [Podčrta] ... Avstralci so določili komisijo, ki naj bi preučila zadevo ... in ... Možnost zlorabe znanja znanstvenikov pri pospeševanju ali preprečevanju oploditve je večplastna ... [En del besedila je pravilno podčrtan; drugi pa se ne nanaša na naslednje vprašanje, zato ni sprejemljiv.]

R236Q02

NOVI ZAKONI: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec omeni vsaj DVOJE od naštetega:

- (1) Ko sta Riosova umrla, je bila polemika o tem, kaj narediti z zarodkoma. [Polemike v 4. odstavku (npr. "V avstralski bolnišnici niso vedeli, kaj storiti z zamrznjenima zarodkoma." "Bi imela zarodka pravico do precejšnjega imetja Riosovih?") niso pravilne, razen če učenec nedvoumno poveže ti polemiki s smrtjo donatorjev zarodkov (Riosovih).]
- (2) Nedavno je morala neka ženska v Franciji na sodišče, da bi ji dovolili zaploditi otroka iz zamrznjene sperme pokojnega moža.
- (3) Kakšna pravila bi morala veljati za nadomestno mater, ki se noče odreči otroku, ki ga je donosila za druge?

Na primer:

- Omeni potrebo po tem, da "izdelovalca" povesta, kaj naj naredijo z zarodki, če se jima kaj zgodi, in kakšni zakoni naj veljajo za nadomestne matere, ki nočejo oddati otroka.

ALI: Učenec omeni ENEGA od zgornjih primerov, ki se nanašajo na biotehnologijo ((1), (2) ali (3)) IN (uničevalno moč) atomske energije.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- Imajo zamrznjeno spermo, ki bi morala ostati zamrznjena, dokler je ne uporabijo. *[Nebistveno.]*
- ali so zarodki last države
- ali bi jih lahko vstavili komu drugemu [Ni jasno, na kateri del članka se nanaša. Če se oba nanašata na Riosov primer, učenec ne omeni DVEH primerov. Če se druga točka nanaša na primer Francozinje, potem je razumevanje nepravilno, ker žena ni "nekdo drug".]

KODIRNA SHEMA: OSEBJE

R234Q01

OSEBJE: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec omeni vsaj ENO od dvojega:

- (1) V kadrovski službi.
- (2) Od kadrovskega svetovalca.

Na primer:

- Kadrovska služba.
- Več podatkov lahko dobiš pri kadrovskem svetovalcu.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- CANCO proizvodno podjetje.

R234Q02

OSEBJE: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Učenec omeni OBOJE od spodaj naštetega:

- (1) so posredniki za uslužbenca ALI posredovanje.
- (2) pomagajo pri iskanju nove zaposlitve. *[Naslednji odgovori niso pravilni: "Banka podatkov o delovnih mestih", "Usmerjanje", "Tečaji" ali "Projekti o spremembi zaposlitvene usmeritve".]*

Na primer:

- Posrednik.
Pomaga pri iskanju nove zaposlitve, če je potrebno.
- Deluje kot posrednik.
Pomaga ti najti novo zaposlitev/slужbo.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- 1. Posredovanje. 2. Projekti o zamenjavi službe.
- Projekti o zamenjavi službe.
Tečaji.
- Iskanje službe/prosta delovna mesta.
Posredovanje.
- Prošnja ali pogovor s kadrovskim svetovalcem.

KODIRNA SHEMA: PLAN INTERNATIONAL

R099Q04A

PLAN INTERNATIONAL: TOČKOVANJE 1

B. V Etiopiji je bila stopnja delovanja sorazmerno nizka.

Opomba: To vprašanje je samo podatek in ne vpliva na kodo učenca. Odgovor se upošteva pri ocenjevanju odgovora na 2. vprašanje.

R099Q04B

PLAN INTERNATIONAL: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 2: Učenec je pravilno odgovoril na 2. vprašanje (odgovor B). Odgovori, kjer učenec pojasnjuje stopnjo PLAN-ove dejavnosti, tako da uporabi VSE podatke, ki so na voljo, ter se jasno ali posredno nanaša na vrsto dejavnosti, ki jo PLAN izvaja v Etiopiji. Odgovor se mora tudi ujemati (čeprav ni treba, da se na to nanaša) z OBEMA naslednjima podatkom:

- (1) PLAN-ovo nizko stopnjo dejavnosti v Etiopiji (podatki, ki so podani v razpredelnici); IN
- (2) Revščino Etiopije (informacija, ki je podana v uvodu). Na primer:
 - Dobrodelne organizacije pogosto začnejo delo v državi z usposabljanjem domačinov, zato bi rekel, da je PLAN leta 1996 ravno začel delati v Etiopiji.
 - Usposabljanje javnih delavcev je mogoče edina vrsta pomoči, ki jo lahko tam izvajajo. Mogoče tam ni šol in bolnišnic, na katere bi lahko oprli druge vrste dejavnosti.
 - Mogoče druge tuje dobrodelne skupine pomagajo z zdravili itn. in PLAN meni, da se morajo naučiti, kako naj vodijo državo. *[Posredno se nanaša na usposabljanje vodij skupnosti.]*

Delno pravilen odgovor

Koda 1: Učenec je pravilno odgovoril na 2. vprašanje (odgovor B). Odgovori, kjer učenec pojasnjuje stopnjo PLAN-ovega dela, tako da uporabi VEČINO podatkov, ki so na voljo. Odgovor se mora tudi ujemati (čeprav ni treba, da se na to nanaša) z OBEMA naslednjima podatkom:

- (1) PLAN-ovo nizko stopnjo dejavnosti v Etiopiji (podatki, ki so na voljo v razpredelnici); IN
- (2) Revščino Etiopije (informacija, ki je podana v uvodu). Na primer:
 - Mogoče je tam težko pomagati, ker so reči tako neurejene.
 - Mogoče tam poteka vojna, zato bi bilo težko pomagati.
 - Ne vedo, kako bi tam pomagali.
 - Če v Etiopiji pomagajo druge organizacije, ima PLAN tam manj dela.
 - Lahko, da so najprej prejele pomoč druge države, Etiopiji pa bodo pomagali v bližnji prihodnosti.
 - Mogoče imajo Etiopci določeno kulturo, zaradi katere težko sodelujejo s tujci.
 - Mislim, da dajejo drugim državam malce preveč pomoči in da so Etiopijo spregledali.
 - Plan International mogoče nima dovolj podpore in denarja za vse države v stiski.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Učenec je nepravilno odgovoril na 2. vprašanje (ni odgovor B).

ALI: Učenec je pravilno odgovoril na 2. vprašanje (odgovor B), ampak odgovor ne upošteva podatka o tem, da je Etiopija sorazmerno revna država. Na primer:

- Etiopija ne potrebuje PLAN-ove pomoči toliko kot druge države. *[Uporabi podatek iz razpredelnice, ampak ne upošteva podatka o sorazmerni revščini Etiopije, ki je naveden v uvodu.]*
- Etiopija ni tako revna kot druge države, zato ne potrebuje toliko PLAN-ove pomoči. *[Uporabi podatek iz razpredelnice, ampak ne upošteva podatka o sorazmerni revščini Etiopije ki je naveden v uvodu.]*
- Mogoče Etiopija bolj potrebuje pomoč za vodje skupnosti kot druge države. *[Vzame podrobnost o podatku iz razpredelnice, ampak ne upošteva podatka o sorazmerni revščini Etiopije, ki je naveden v uvodu.]*

ALI: Učenec je pravilno odgovoril na 2. vprašanje (odgovor B), ampak je navedel pomanjkljiv ali nejasen ali napačen odgovor. Na primer:

- V Etiopiji ne naredijo toliko. *[Ponovi podatek v odgovoru B 2. vprašanja, ne da bi to skušal pojasniti.]*
- PLAN naredi v Etiopiji zelo malo.
- PLAN daje enako vsaki državi. *[Nasprotuje podatku v odgovoru B 2. vprašanja.]*

ALI: Učenec je pravilno odgovoril na 2. vprašanje (odgovor B), ampak je navedel neprepričljiv ali nebistven odgovor. Na primer:

- Etiopiji bi morali dati več. *[Izrazi prej mnenje kot razlago.]*
- Samo javne delavce usposablja. Očitno ne delajo ničesar za zdravje ali izobrazbo tamkajšnjih prebivalcev. *[Ne razloži stopnje dejavnosti.]*

KODIRNA SHEMA: POLICIJA

R100Q04

POLICIJA: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: B. Razporeditev biserov je drugačna.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R100Q05

POLICIJA: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: C. kako preučijo celice, da bi našli vzorec DNK-ja.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R100Q06

POLICIJA: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

Koda 1: C. Da pouči.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R100Q07

POLICIJA: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

Koda 1: B. z izpeljevanjem genetskih preiskav.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

KODIRNA SHEMA: ŠPORTNI COPATI

R110Q01

ŠPORTNI COPATI: TOČKOVANJE 1

Pravilen odgovor

Koda 1: D. ..., da je za mlade športnike zelo pomembno, da nosijo dobre športne copate.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.

R110Q04

ŠPORTNI COPATI: TOČKOVANJE 2

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki se nanašajo na omejevanje gibanja. Na primer:

- Omejujejo gibanje.
- Preprečujejo, da bi tekel z lahkoto.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Odgovori, ki kažejo napačno razumevanje snovi ali so neprepričljivi ali nebistveni. Na primer:

- Da bi se izognili poškodbam.
- Ne morejo podpirati stopala.
- Ker mora podpreti stopala in gležnje.

ALI: Odgovori, ki so pomanjkljivi ali nejasni. Na primer:

- Drugače niso primerni.

ŠPORTNI COPATI: TOČKOVANJE 3

Pravilen odgovor

Koda 1: Odgovori, ki se nanašajo na štiri merila, ki so v besedilu v poševni pisavi. Lahko gre za neposredno navajanje, razlago z drugimi besedami ali izpopolnitev meril. Merila so lahko napisana v kateremkoli vrstnem redu.

Štiri merila so:

- (1) Da zagotovijo zunanjo zaščito.
- (2) Da podpirajo stopalo.
- (3) Da zagotovijo dobro stabilnost.
- (4) Da ublažijo udarce.

Na primer:

- 1 Zunanja zaščita.
- 2 Opora stopala.
- 3 Dobra stabilnost.
- 4 Ublažitev udarcev.
- Zagotavljati morajo zunanjo zaščito, podpirati stopalo, dajati igralcu dobro stabilnost in morajo ublažiti udarce.
- 1 Morajo preprečevati drsenje v stran in da bi ti spodrsnilo. [*stabilnost*]
- 2 Morajo ščititi stopala pred udarcem (npr. skakanje). [*blaži udarce*]
- 3 Morajo te ščititi pred luknjastimi tlemi in pred mrazom. [*zunanja zaščita*]
- 4 Morajo podpirati stopalo in gleženj. [*podpora stopala*]
- Ščiti, podpira, utrjuje, blaži. [*Navede podnaslov tega dela besedila.*]

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori. Na primer:

- 1. Ščiti pred udarci žoge ali stopal.
 - 2. Obvladuje neravnost tal.
 - 3. Ohranja stopala topla in suha.
 - 4. Podpira stopalo.
- [*Prve tri točke tega odgovora se nanašajo na 1. merilo (zagotovi zunanjo zaščito).*]

ŠPORTNI COPATI: TOČKOVANJE 4

Pravilen odgovor

Koda 1: D. ...daje rešitev na problem, opisan v prvem delu.

Nepravilen odgovor

Koda 0: Drugi odgovori.